

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA BOHEMISTIKY

Ivana Niklová

TESTOVÁNÍ JAZYKOVÉ ÚROVNĚ A1 DLE CEFR

Bakalářská práce

Vedoucí práce: doc. PhDr. Božena Bednaříková, PhD.

Obor: Česká filologie

OLOMOUC 2010

Děkuji doc. PhDr. Boženě Bednařikové, PhD., za cenné rady, náměty, připomínky a odborné vedení bakalářské práce. Dále děkuji Mgr. Kateřině Vlasákové za podnětné náměty a konzultace a Výzkumnému ústavu pedagogickému v Praze v zastoupení Mgr. Kamily Sladkovské za poskytnutí dat z dotazníkového šetření.

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

Souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce.

V Olomouci dne 13. května 2010

OBSAH

ÚVOD.....	6
1 RÁMEC JAZYKA	8
1.1 COMMON EUROPEAN FRAMEWORK OF REFERENCE FOR LANGUAGES	8
1.2 STUPNĚ ZNALOSTÍ DLE RADY EVROPY	8
1.3 VÝUKA CIZÍHO JAZYKA	8
1.3.1 Učení se jazykům	8
1.3.2 Strategie učení a vyučování.....	9
1.3.3 Znalost latinky.....	9
2 JAZYKOVÁ ÚROVEŇ A1 DLE CEFR	10
2.1 ČEŠTINA JAKO JAZYK.....	10
2.1.1 Podoby jazyka	10
2.1.2 Výuka cizího jazyka.....	10
2.1.3 Výuka českého jazyka	10
2.1.4 Čeština v kontextu jazyků.....	11
2.1.5 Specifika češtiny	11
2.2 PŘEDSTAVENÍ ÚROVNĚ A1	11
2.2.1 Definice úrovně A1 dle CEFR.....	11
2.2.2 Žadatelé o úroveň A1.....	12
2.2.3 Komunikační cíle	12
2.2.4 Rozsah výuky.....	12
2.2.5 Možné rozdělení studentů	12
2.2.6 První kontakt s češtinou	13
2.2.7 První kroky studenta a vyučujícího	14
2.2.8 Sociální normy.....	14
2.2.9 Psaná komunikace	14
2.2.10 Život v České republice	15
2.3 JAZYKOVÉ ZNALOSTI K ZVLÁDNUTÍ ÚROVNĚ A1	15
2.3.1 Zvuková rovina (výslovnost).....	15
2.3.2 Gramatická rovina (mluvnice)	16
2.3.3 Lexikální rovina (slovní zásoba).....	17
2.3.4 Jazykové funkce	17
2.3.5 Čtení	19
2.3.6 Poslech.....	20
2.3.7 Psaní	20
2.3.8 Mluvení	21
2.3.9 Sociokulturní minimum	22
2.3.10 Výběr materiálu k osvojování.....	23
2.3.11 Obtíže při osvojování.....	23
2.3.12 Prostředky k aktivizaci.....	24
2.3.13 Prověřování osvojení	24
2.4 STRUČNÝ PŘEHLED STUDIJNÍCH MATERIÁLŮ PRO ÚROVEŇ A1	24
2.4.1 Webové stránky: www.cestina-pro-cizince.cz	25
2.4.2 Základní literatura	25
2.4.3 Doporučená literatura	27
2.4.4 Zhodnocení publikací	28
2.5 OBECNÉ INFORMACE KE ZKOUŠCE	28
2.5.1 Prominutí zkoušky	28

2.5.2	Znalosti ke zkoušce	29
2.5.3	Příhláška ke zkoušce.....	30
2.5.4	Termíny zkoušek a pozvánka ke zkoušce	30
2.5.5	Příprava, průběh a vyhodnocení zkoušky	30
2.5.6	Průběh a hodnocení písemné části zkoušky	31
2.5.7	Průběh a hodnocení ústní části zkoušky	32
2.5.8	Opakování zkoušky	32
2.5.9	Úplata za zkoušku.....	32
2.5.10	Dokumentace o konání zkoušky	32
2.5.11	Náležitosti žádosti o povolení k trvalému pobytu na území ČR.....	33
3	ZKOUŠKA A1 DLE CEFR	34
3.1	VZNIK ZKOUŠKY	34
3.2	FORMÁT ZKOUŠKY NA ÚROVNI A1 DLE CEFR.....	34
3.3	TESTOVANÉ DOVEDNOSTI.....	34
3.3.1	Čtení s porozuměním.....	34
3.3.2	Psaní	35
3.3.3	Poslech s porozuměním	35
3.3.4	Ústní část.....	35
3.3.5	Typy textů pro úroveň A1	36
3.4	POPIS ZKOUŠKY	37
3.4.1	Pokyny pro zadávajícího při písemné části zkoušky A1	37
3.4.2	Písemná zkouška	37
3.4.3	Pokyny pro zkoušející při ústní části zkoušky A1	39
3.4.4	Ústní zkouška	39
3.4.5	Hodnocení zkoušky	40
3.5	VLASTNÍ HODNOCENÍ ZKOUŠKY.....	41
3.5.1	Čas	41
3.5.2	Hodnocení části čtení s porozuměním.....	41
3.5.3	Hodnocení části porozumění vyslechnutému textu	41
3.5.4	Hodnocení části psaní	42
3.5.5	Celkové hodnocení písemné části	42
3.5.6	Hodnocení ústní části.....	42
3.6	VÝVOJ ZKOUŠEK PRO ÚROVEŇ A1	42
3.7	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	43
3.7.1	Popis dotazníku	43
3.7.2	Celkové počty vyzkoušených cizinců	44
3.7.3	Národnost uchazečů o zkoušku	48
3.7.3.1	Úspěšní cizinci	48
3.7.3.2	Neúspěšní cizinci	50
3.7.4	Informovanost uchazečů o zkoušku pro úroveň A1	52
	ZÁVĚR.....	54
	ANOTACE.....	56
	SEZNAM ZDROJŮ	57
	SEZNAM PŘÍLOH.....	60

ÚVOD

Dle novely zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky se musí cizinec prokázat znalostí českého jazyka, která je podmínkou jeho žádosti o vydání povolení k trvalému pobytu na území České republiky. Tato povinnost platí od 1. ledna 2009 a nevztahuje se na občany Evropské unie, Norska, Islandu, Lichtenštejnska, Švýcarska a na jejich rodinné příslušníky. Cizinec musí složit zkoušku z českého jazyka na úrovni A1 dle CEFR (Common European Framework of Reference for Languages).

Cizinec může o povolení k trvalému pobytu zažádat po pětiletém pobytu na území ČR na základě víza k pobytu nad 90 dnů a na základě povolení k dlouhodobému pobytu podle § 68 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR.

V této práci představím úroveň A1 dle CEFR z dostupných zdrojů, které budou uveřejněny v seznamu zdrojů této práce, uvedu jazykové znalosti, které cizinec musí mít, aby zvládl zkoušku na úrovni A1 k trvalému pobytu a popíšu testování jazykové úrovně A1 dle CEFR v České republice.

Jedním z cílů je představení úrovně A1 dle CEFR, jak z hlediska jazykových znalostí, tak i praktických informací, abychom si dokázali představit, co vše musí udělat cizinec, který u nás žádá o povolení k trvalému pobytu.

K cíli mě dovede zhodnocení testování jazykové úrovně A1 dle CEFR v České republice. Jak test vypadá, zda odpovídá dané úrovni, zda není nějaká část nadhodnocena nebo podhodnocena a o vývoji zkoušek do budoucna, při kterém budu vycházet z informací Výzkumného ústavu pedagogického v Praze zabývajícího se vývojem a vznikem nových verzí zkoušek.

K cíli práce přispěje dotazníkového šetření, které prováděl Výzkumný ústav pedagogický v Praze v roce 2009, jehož výsledky šetření byly poskytnuty pro účely této práce. Dotazníkové šetření bylo určeno pro všechny instituce, které jsou oprávněny zkoušet úroveň A1. Data byla statisticky vyhodnocena Výzkumným ústavem pedagogickým v Praze za dvě období, která budu srovnávat.

Úspěšnost cizinců při zkoušce vyplývající z dat poukážou na náročnost zkoušky. Informovanost uchazečů o zkoušku sdělí, jaké mají cizinci povědomí o požadavku znalosti českého jazyka, kde se tyto informace dozvídají, zda jsou dostatečně

informováni. Zjistíme, kolik uchazečů již bylo v daném období vyzkoušeno, kteří tak mohli získat trvalý pobyt na území ČR, pokud byly splněny i další podmínky.

1 RÁMEC JAZYKA

V první kapitole bude vysvětlena mezinárodně uznávaná zkratka CEFR, která je obsažena v názvu práce a budou uvedeny důležité informace z výuky cizího jazyka.

1.1 COMMON EUROPEAN FRAMEWORK OF REFERENCE FOR LANGUAGES

Užívá se anglická zkratka CEFR, ale i česká SERRJ, která v českém překladu zní Společný evropský referenční rámec pro jazyky.

Společný evropský referenční rámec pro jazyky je dokument Rady Evropy, který vznikl na základě potřeby všeobecně uznávaných kritérií pro hodnocení jazykových znalostí. Je obecným základem pro vypracování jazykových sylabů, učebnic a zkoušek v celé Evropě. Popisuje, jaké znalosti a dovednosti musí mít student k zvládnutí komunikace, která je zasazena do kulturního kontextu. Dokument obsahuje modelovou stupnici jazykových dovedností, která má šest úrovní.

1.2 STUPNĚ ZNALOSTÍ DLE RADY EVROPY

Rada Evropy rozlišuje stupně znalostí: A1, A2, B1, B2, C1, C2. Popis všech stupňů znalostí je uveden v příloze 1.

1.3 VÝUKA CIZÍHO JAZYKA

1.3.1 Učení se jazykům

Mluvní získává znalost přirozeného jazyka dvěma způsoby:

1. cílevědomé, plánovité, řízené učení;
2. spontánní, neuvědomované, neregulované osvojování si jazyky.

Tyto postupy mohou v komunikační i vyučovací praxi koexistovat a vzájemně se doplňovat. Dnes máme řadu vyučovacích metod cizích jazyků. V té moderně pojeté se věnuje pozornost čtyřem základním řečovým dovednostem, kterými jsou poslech, mluvení, čtení a psaní. Komunikační metoda klade důraz na praktickou využitelnost

poznatků a dovedností v autentické komunikaci. Předpokládá se studentova chuť učit se a kladný vztah k češtině i uživatelům.

1.3.2 Strategie učení a vyučování

Uchazeč většinou ví, z jakých důvodů chce zvládnout cizí jazyk a v jakých komunikačních situacích se ocitne. Před stanovením výukových úkolů je vhodné uvažovat o budoucích konkrétních komunikačních kompetencích uchazeče. U úrovně A1 je potřeba vycházet z předpokladu, že uchazeč se dostává poprvé do kontaktu s češtinou. Vliv na výuku by měly mít studentovy znalosti poměrů světa. Výuku je vhodné zaměřit na odlišné prvky, aby je student zvládl.

1.3.3 Znalost latinky

Zvládnutí čtení a psaní je závislé na vztahu grafického systému studentovy mateřštiny a češtiny. Studenti, jejichž mateřský jazyk neuvádá k zápisu latinky, mají větší tendenci preferovat ovládnutí mluvené formy češtiny a často si své záznamy značí fonetickou transkripcí na bázi své mateřštiny nebo mediačního jazyka, což je kontraproduktivní, protože si studenti pomalu osvojují jazykovou složku komunikačních norem.

2 JAZYKOVÁ ÚROVEŇ A1 DLE CEFR

V druhé kapitole představíme úroveň A1 z hlediska jazykových znalostí i praktických informací, které musí cizinec zvládnout, aby dosáhl požadované znalosti z českého jazyka a mohl získat trvalý pobyt na území České republiky.

2.1 ČEŠTINA JAKO JAZYK

2.1.1 Podoby jazyka

Mateřský, též rodný, výchozí, referenční jazyk se učíme přirozenou cestou, spontánně, nápodobou řeči dospělých od útlého věku.

Druhý jazyk je významným komunikačním prostředkem pro děti z jazykově smíšených manželství, potomky českých krajanů, občany jiných národností žijících trvale nebo dlouhodobě na území České republiky. Jedná se o cizí jazyk, který běžně používají.

Cizí jazyk si volí student sám dle svých zájmů s ohledem na vlastní potřeby.

2.1.2 Výuka cizího jazyka

V Evropě se setkáváme s dvěma protichůdnými procesy, jež jsou ovlivňovány politickou a ekonomickou situací. První tendence se snaží snížit jazykovou rozrůzněnost a druhá naopak podporuje rozmanitost jazyků, o kterou se zasazuje Rada Evropy a její členské státy, čímž chtějí chránit evropské kulturní dědictví. Dokladem je Mezinárodní rok jazyků, který byl vyhlášen Valným shromážděním OSN (Organizace spojených národů) pro rok 2008. Tento rok měl za cíl podpořit jazykovou rozrůzněnost.

2.1.3 Výuka českého jazyka

V České republice rozlišujeme dva studijní obory:

- **Čeština pro cizince** je praktická výuka češtiny pro jinojazyčné mluvčí.
- **Čeština jako cizí jazyk** je odborná výuka převážně českých rodilých mluvčích pro výuku češtiny jako cílového jazyka.

Oba tyto programy je možné studovat v akademickém roce 2010/2011 na Karlově univerzitě v Praze, jak v bakalářském, tak v navazujícím magisterském studiu.

2.1.4 Čeština v kontextu jazyků

Český jazyk patří mezi přibližně 150 živých indoevropských jazyků, kterými mluví asi dvě miliardy lidí (z celkových šesti miliard obyvatel Země). Indoevropské jazyky se člení na 11 jazykových větví. Pod jednu větev patří jazyky slovanské, jež se dále dělí na jazyky jihoslovanské, východoslovanské a záposlovanské, do nichž patří i čeština spolu se slovenštinou, polštinou, horní a dolní lužickou srbštinou a kašubštinou.¹

2.1.5 Specifika češtiny

Čeština se řadí mezi flexivní jazyky, které se skloňují nebo časují. Existují různé druhy skloňování s četnými nepravidelnostmi. Slovosled je volný a slovní druhy jsou tvarově odlišeny. Základem české věty je sloveso, a proto je vhodné na úrovni A1 se zaměřit především na něj. Zvládnutí systému koncovek českých sloves je pro studenta jednodušší. Studentovi je prezentována spisovná čeština. Ve výuce češtiny se nedají vždy uplatňovat postupy vhodné pro analytické jazyky. Jinojazyčný uživatel, který chce dosáhnout elementární znalosti češtiny na úrovni A1, musí mít alespoň základní ponětí o její mluvnické stavbě. K jinojazyčným mluvčím je potřeba přistupovat diferencovaně.²

2.2 PŘEDSTAVENÍ ÚROVNĚ A1

2.2.1 Definice úrovně A1 dle CEFR

„Úroveň A1 (Breakthrough) je pravděpodobně nejnižší úrovní generativního ovládnutí jazyka, kterou je možno identifikovat“. (Společný evropský referenční rámec pro jazyky³, 2001, s. 31) „Úroveň, na které se studenti dokážou jednoduchým způsobem zapojit do interakce, umí klást otázky týkající se jich samotných, toho, kde bydlí, lidí, které znají, věci, které mají, a na podobné otázky odpovídat; dokážou iniciovat jednoduché výroky v oblasti nejnaléhavějších potřeb nebo týkající se velmi známých témat a reagovat na ně“.⁴

Z toho vyplývá i minimální znalost gramatických pravidel, která jsou nutné k porozumění a dorozumění. Samozřejmě se tu mluví jen o spisovné češtině.

---

¹ ČERNÝ (1998, s. 48-50).

² ČERNÝ (1998, s. 60-61).

³ Dále jen SERRJ.

⁴ SERRJ (2001, s. 34).

2.2.2 Žadatelé o úroveň A1

Každý uchazeč má jiný důvod k získání úrovně A1, a proto jejich komunikační cíle by měly být odlišné. K dalším aspektům patří věk, pohlaví nebo sociální zázemí studenta. Uchazeči se mohou lišit rozsahem poučení o okolnostech fungování češtiny, neboť je značný rozdíl mezi studentem Slovanem a Neslovanem. Student Slovan má zkušenosti s tím, jak slovanské jazyky fungují a nacházejí v nich určité paralely se svým mateřským jazykem, a tak je pro ně studium snazší než pro studenta Neslovana.

Žadatelům o udělení trvalého pobytu stačí dosáhnout úrovně A1, která jim nemusí stačit k získání a vykonávání povolání, a tudíž je nutné přizpůsobit výběr komunikačních situací a zvládnout rozsah osvojovaného gramatického minima i existenci substandardních útvarů českého jazyka.

Úroveň A1 je pro mnoho studentů konečná úroveň, neboť z nejrůznějších důvodů svou znalost češtiny nepotřebují rozvíjet. Z tohoto důvodu je úroveň A1 první i konečná, a proto je zaměřena prakticky, aby uchazeč zvládl každodenní situace.

2.2.3 Komunikační cíle

K nejčastějším komunikativním cílům uživatelů A1 patří situace každodenního praktického života: styk s úřední osobou, návštěva zdravotního zařízení, společenský styk, situace spojené s ubytováním, situace spojené s veřejnou dopravou, pohyb po historickém území cílového jazyka, telefonování.⁵

2.2.4 Rozsah výuky

Způsoby, jak přistupovat ke studiu jazyka a počty hodin studia jsou různé. Minimální časové rozpětí se pohybuje mezi 75 až 125 hodinami, které jsou dány v závislosti na typologické odlišnosti mateřského jazyka studenta. Dalšími faktory mohou být studentovy zkušenosti s flexivním jazykem, zkušenosti se studiem cizích jazyků, znalost latinky a motivace ke studiu jazyka.

2.2.5 Možné rozdělení studentů

Cizince lze rozdělit podle mnoha kritérií, ale pro výuku je vhodné rozdělit je na studenty se stejným cílovým požadavkem a podle studentovy vzdálenosti mateřštiny od češtiny.

---

⁵ HÁDKOVÁ et al. (2005, s. 6-7).

Možné rozdělení dle strategie učení pro jednotlivé skupiny⁶:

1. Neslovany s neindoevropskou mateřštinou, bez zkušenosti se středoevropskou realitou.
2. Neslovany s indoevropskou mateřštinou, bez zkušenosti s flexivním jazykem, ale se znalostí středoevropské reality.
3. Neslovany s indoevropskou i neindoevropskou mateřštinou a s komunikační kompetencí dosaženou na úrovni A1 v některém ze slovanských jazyků.
4. Slovany s mateřštinou češtině velmi blízkou a se znalostí středoevropské reality.

Tyto skupiny se dělí podle vztahu k mluvnickému učivu, kde má vliv typologická charakteristika češtiny, která je velmi flexivní a chybí i pevný pořádek slov ve větě. Z čehož vyplývá nutnost znalosti minima gramatických pravidel společně s ovládnutím lexika, aby student zvládl být produktorem i recipientem vše s ohledem na své komunikační představy.

2.2.6 První kontakt s češtinou

Je třeba brát zřetel, že se jedná o první kontakt cizince s češtinou. Gramatika je prezentována tak, aby vycházela ze slovníkového tvaru jako odrazového můstku pro tvorbu tvaru vázaného situačním nebo větným kontextem. Takto je umožněn zpětnovazební postup, kdy cizinec potřebuje dohledat ve slovníku význam lexikální jednotky, avšak má jen kontextově vázanou formu a musí si vytvořit tvar slovníkový dle naučených pravidel. Proto uchazeč o úroveň A1 musí zvládnout základní terminologii ke jmenné a slovesné flexi a k syntaxi, a to dle individuálních předpokladů studenta. Seznamování s terminologií by mělo být postupné a vždy v souvislosti s rozvojem komunikačních dovedností.⁷

Cílem výuky je cizince připravit ke zvládnutí určitých situací i rolí a poučení gramatické. Výuka by měla být založena na okamžitém užití tvaru v reálné komunikaci.

Rozdělení do skupin se projevuje i v rychlosti a okolnostech postupného získávání daných dovedností z oblastí mluvené i psané komunikace. Student překonává rozdíly mezi mateřštinou a češtinou.

---

⁶ HÁDKOVÁ et al. (2005, s. 9).

⁷ HÁDKOVÁ et al. (2005, s. 10).

2.2.7 První kroky studenta a vyučujícího

Na začátku výuky potřebuje student ovládnout třídění českých souhlásek jako vodítko pro flexi substantiv. Každé nové slovíčko je potřeba si zafixovat s gramatickou charakteristikou společně s upevňováním zvukového a grafického obrazu slova, u kterého mohou koncovky kumulovat významy. Aby student dekódoval správný význam slova, je mu doporučeno, aby vycházel od verba finita, avšak nemůže spoléhat na ustálený pořádek slov. Při sledování filmů či jiných nahrávek může student vyhledávat informace, a to bez porozumění celému komunikátu. Trénování kompenzačních postupů umožní ověřit správnost porozumění. Doporučují se číst texty, kde nebude obsažena celá flexe, aby student porozuměl. Řešením není číst texty určené dětem, kde je speciální slovní zásoba, kterou student v praxi nepoužije⁸.

2.2.8 Sociální normy

Úroveň A1 je vymezena jako prvotní kontakt s češtinou, proto je vliv sociokulturní kompetence vzhledem k úspěšné komunikaci zásadní. Rodilý mluvčí tolerují spíše chyby jazykové než chyby v normě chování. Student by měl být poučen o nejvýznamnějších sociálních normách v České republice. Vyučující jako rodilý mluvčí může studentům představit českou realitu s využitím vizuální podpory či prostřednictvím mediačního jazyka. Student by měl být obeznámen o právních normách, jak komunikovat s cizineckou policií, jak komunikovat a jakým tématům se vyhýbat, neverbální komunikace, gesta, mimika, pohledy očí. Studentovi by se měl naučit slovní obraty, kterými dokáže upozornit na ohrožení. V mluvené komunikaci by mu měla být vysvětlena pravidla komunikace při zdravení, představování, tykání a vykání, oslovování a telefonování.⁹

2.2.9 Psaná komunikace

Psaná komunikace je spjata s pravidly užívání jazyka, kdy jsou dodržovány gramatické a stylistické normy. U úrovně A1 se předpokládá, že student zvládne napsat stručný a jednoduchý text na pohlednici, vyplnit formulář obsahující osobní údaje. U cizinců, jejichž mateřština neužívá latinky, je potřeba i kontrolovat nácvik správných tvarů písmen, aby nepsal foneticky. Studenti by měli zvládnout psaní velkých a malých písmen tiskacím a psacím způsobem.

---

⁸ HÁDKOVÁ et al. (2005, s. 11).

⁹ HÁDKOVÁ et al. (2005, s. 15).

2.2.10 Život v České republice

Nemělo by ani chybět poučení o životě v České republice, jak se lidé oblékají, jak probíhá návštěva či oslava, jak se stoluje, jak probíhá návštěva určitého zařízení nebo úřadu, jaké máme typické sporty a zvyky, jaké náboženství převládá a údaje o České republice, kde se probírají mapy, symboly, státní uspořádání, počasí a podnebí.

Student na úrovni A1 by měl ještě seznámen s okolnostmi života české společnosti, jež jsou svázány s pobytem na území České republiky. Podle individuálních potřeb studenta lze představit i specifické oblasti, které vyplývají ze společenského, profesního a rodinného zařazení cizince.¹⁰

2.3 JAZYKOVÉ ZNALOSTI K ZVLÁDNUTÍ ÚROVNĚ A1

Charakteristika jazykových požadavků na úrovni A1 vychází z Metodiky přípravy ke zkoušce z českého jazyka pro žadatele o trvalý pobyt (úroveň A1)¹¹. Jazykové znalosti je nutno definovat vzhledem k hodnocení zkoušky na úrovni A1, aby mohlo dojít k porovnání teoretických předpokladů a konkrétních úkolů ve zkoušce.

2.3.1 Zvuková rovina (výslovnost)

Výslovnost je klíčovou dovedností, na kterou je potřeba se zaměřit hned od prvních hodin výuky. Chyby studenta je potřeba smysluplně a systematicky opravovat, neboť nezvládnutí výslovnosti může studentovi působit potíže, které se pak odstraňují obtížně a pomalu.

Cíl pro studenta úrovně A1:

a) v rovině rozpoznání hlásek, též apercpece, má student umět rozlišit v promluvě či záznamech projevů rodilých mluvčích jednotlivé české hlásky a rozdíl mezi nimi;

b) v rovině výslovnosti hlásek, též produkce, má student umět vyslovit jednotlivé české hlásky a jejich kombinace a zvládnout výslovnost tak, aby mu rodilý mluvčí porozuměl.

Náležité zvládnutí výslovnosti umožňuje cizinci komunikovat, vytváří o něm první pozitivní dojem a rozhoduje o tom, zda se bude rodilý mluvčí snažit s ním komunikovat.

---

¹⁰ HÁDKOVÁ et al. (2005, s. 16-19).

¹¹ Dále jen METODIKA.

Požadavky na osvojení:

Student musí nejprve zvukově rozlišit jednotlivé hlásky od sebe a následně je bude schopen sám náležitě produkovat.

Ve výslovnosti musí student zvládnout:

a) u samohlásek: zachovávat délky, nevázat délku samohlásek na slovní přízvuk, neredukovat samohlásky;

b) dvojhlásky: vyslovovat dvojhlásky;

c) souhlásky: rozpoznat sykavky, polosykavky, retozubné, likvidy, veláry, vibrantu, správně vyslovovat souhlásky a skupiny souhlásek, které jsou zapsané v grafické podobě odlišně od výslovnosti, získat informaci o znělých a neznělých souhláskách a o základních pravidlech souhláskové asimilace;

d) ráz: student by měl získat informaci o tom, jak se ráz realizuje;

e) přízvuk: naučit se klást slovní přízvuk na první slabiku slova;

f) intonace: naučit se identifikovat a používat klesavou intonaci pro věty oznamovací, stoupavě klesavou pro otázky doplňovací a stoupavou pro otázky zjišťovací.

2.3.2 Gramatická rovina (mluvnice)

Čeština je jazyk s rozvinutou flexí, kvůli které má tzv. volný slovosled.

Cíl pro studenta úrovně A1:

a) v rovině apercpece má student rozumět komunikační situaci na úrovni A1, kdy rodilý mluvčí užívá jazykové prostředky pozměněné flexí;

b) v rovině produkce má si student umět v omezené míře osvojit několik základních gramatických struktur a základních typů vět.

Student může dosáhnout komunikačních cílů pouze ovládnutím lexika spolu s minimem gramatických pravidel.

Požadavky na osvojení:

a) morfologie

• skloňování: student je seznámen s existencí jmenného rodu, gramatického čísla, pádu (aktivně ovládá první, druhý a čtvrtý pád v obou číslech) a ovládá některé tvary zájmen osobních, přivlastňovacích, tázacích, číslovek základních a některých řadových a neurčitých;

- časování: student je seznámen se slovesnými kategoriemi: s osobou, číslem, časem (přítomný, minulý a složený budoucí čas – od nedokonavých sloves), způsobem (oznamovací, fráze z rozkazovacího a podmiňovacího) a aktivní slovesný rod;

- neohebné slovní druhy: student si osvojí některé příslovce, spojky, částice, citoslovce a předložky pojící se s druhým a čtvrtým pádem;

b) syntax

- student dokáže rozumět jednoduše strukturovaným, především jednoduchým větám nebo souřadným souvětím a umí takové věty v omezené míře produkovat;

c) slovtvorba

- student je seznámen s přechylováním zejména ženských příjmení a některých obecných jmen.

2.3.3 Lexikální rovina (slovní zásoba)

Slovní zásoba představuje soubor lexikálních jednotek. Je podmínkou pro komunikaci a studium cizího jazyka.

Cíl pro studenta úrovně A1:

a) v rovině recepce: vybavit si automatizované znalosti lexikální jednotky, identifikovat je při recepci i produkci, rozšiřovat pasivní i aktivní slovní zásobu;

b) v rovině produkce: disponovat aktivní spisovnou slovní zásobou, kterou si dokáže vybavit a použít, umět kompenzovat svůj deficit v oblasti slovní zásoby, být si vědom některých vztahů mezi jednotkami slovní zásoby a v omezené míře s nimi umět pracovat.

Požadavky na osvojení:

Slovní zásoba je členěna tematicky. Dělí se na slovní zásobu povinnou a fakultativní. Slovní zásobu lze dle potřeby rozšiřovat či zužovat. Při rozšiřování slovní zásoby je nutno zvážit účelnost a potřebnost.

2.3.4 Jazykové funkce

Jazykové funkce slouží k využití jazykových prostředků za účelem dosažení konkrétních řečových cílů v rámci určité komunikační situace. Když je student zná, je schopen rozpoznat záměr řečového chování partnera a i formulovat vlastní promluvu, aby dosáhl komunikačního cíle. Jazykové funkce se vztahují k mluvené i k psané podobě jazyka.

Cíl pro studenta úrovně A1:

a) v rovině porozumění a zaujetí svého postoje: rozpoznat základní komunikační záměr obsažený v řečovém chování partnera při komunikaci a rozpoznat základní signály formální a neformální komunikace;

b) v rovině vyjádření postoje: formulovat svůj záměr, kompenzovat své nedostatky v oblasti jazykových prostředků vhodnými funkcemi, rozlišit promluvu formální a neformální.

Požadavky na osvojení:

Student má umět na úrovni A1 v oblasti:

a) sdělování a hledání faktických informací: vyjádřit svou identifikaci s názorem, podat základní popis věci a krátce referovat o jednoduché události, upřesnit či opravit výraz či sdělení, položit otázky zjišťovací i doplňovací;

b) vyjadřování postojů: odpovědět na otázky zjišťovací a doplňovací; vyjádřit a zjistit (ne)souhlas, konstatovat (ne)znalost osoby, věci nebo faktu a zeptat se na tyto znalosti, konstatovat a zjistit, zda si někdo něco (ne)pamatuje, zjistit a vyjádřit stupeň jistoty, ujistit se o platnosti tvrzení, vyjádřit a zjistit možnost a schopnost druhých, vyjádřit a zjistit nutnost, záměr, dovolení, zákaz, vyjádřit různé emocionální postoje, vyjádřit své vlastní přání, vyjádřit přání adresátovi a zjistit jeho přání, vyjádřit a přijmout omluvu, zjistit cizí názor, poděkovat a reagovat na poděkování;

c) ovlivňování průběhu děje: podat a reagovat na návrh, vyjádřit a reagovat na prosbu či žádost, vyjádřit rozkaz, příkaz, připomínku, výhrůžku, výstrahu, povzbuzení, návod, pokyn, instrukci, požádat a vyjádřit radu či doporučení, vyjádřit žádost o pomoc, vlastní nabídku pomoci a reagovat na ně, vyjádřit vlastní nabídku, pozvání, žádost o pohoštění, nabídku pohoštění a reagovat na ně či zjistit, zda byla nabídka přijata;

d) společenského styku: vhodným způsobem upoutat pozornost, při zahájení a ukončení kontaktu formálně či neformálně oslovovat a pozdravit, vyjádřit úvodní dotaz a reagovat na podobný dotaz, reagovat, formální a neformální oslovení při písemném styku, formálně i neformálně představit druhé, reagovat při představování, gratulovat k narozeninám, svátku, svátkům, popřát brzké uzdravení, vyjádřit lítost a soustrast, pronést připitek, popřát dobrou chuť a odpovědět, uvítat;

e) strukturace svého ústního projevu: oslovit na začátku projevu jednotlivé účastníky konverzace a vhodným způsobem upoutat pozornost či navázat kontakt, vyjádřit váhání, hledání výrazu, opravit vlastní sdělení, vyjádřit názor a položit dotaz na názor jiné

osoby, dát najevo, že něčí řeč sleduje, že rozumí či nerozumí a přerušit hovor, osvojit si základy konverzace v telefonu, v soukromé korespondenci rozumět krátkému pozdravu na pohlednici a vytvořit text pozdravu včetně jeho úvodních a závěrečných formulací, přání k narozeninám, svátku, svátkům a gratulovat, projevit soustrast;

f) funkcí spojených s kompenzačními strategiemi: dát najevo, že nerozumí, požádat o zopakování či o napsání určitého slova či slovního spojení, zeptat se na význam výrazu, na smysl formulace či na způsob psaní určitého slova, požádat o hláskování slova a odpovědět na podobné žádosti, sdělit, že určité slovo v češtině nezná, požádat o pomoc při hledání vhodného slova, o pomalejší tempo promluvy a zeptat se, zda mu bylo rozuměno.

2.3.5 Čtení

Čtení s porozuměním řadíme k základním řečovým dovednostem, které by si měl student na úrovni A1 osvojovat.

Cíl pro studenta úrovně A1:

a) přečíst s porozuměním krátká, jednoduše strukturovaná sdělení, která se týkají základních oblastí jeho života;

b) dokáže vyhledat známá jména, slova a základní fráze v jednoduchých textech;

c) rozumí základním písemným pokynům, instrukcím a upozorněním;

d) dokáže pochopit podstatu obsahu jednoduššího písemného informativního materiálu a krátkých jednoduchých popisů, nejlépe s vizuální oporou;

Když student zvládne čtení, umožní mu to se adaptovat v českém prostředí a vyhledávat si a zpracovávat potřebné informace v psaném textu.

Požadavky na osvojení:

Student si nejdříve musí osvojit grafický systém češtiny. Jakmile student zvládne českou abecedu, umožní mu to osvojit si základní jazykové prostředky. Získá základní čtenářské dovednosti, aby dokázal identifikovat v textu známá slova, orientoval se v textu a rozpoznal důležité informace.

U jazyků s odlišným grafickým systémem je nutné na začátku seznámit studenty se základními grafickými konvencemi česky psaných tištěných textů.

2.3.6 Poslech

Poslech je receptivní řečovou dovedností. Pochopení obsahu slyšeného textu je svázáno se zvukovou rovinou češtiny. Poslech představuje svou podobou tvůrčí proces, který se zaměřuje na propojení slyšeného textu s jeho významem.

Cíl pro studenta úrovně A1:

- a) v rovině akustické: vnímat a rozpoznat charakteristické rysy zvukové podoby češtiny, identifikovat zvukové jednotky nesoucí význam;
- b) v rovině sémantické: interpretovat celkový význam sdělení, redukovat vyslechnutý text na nejpodstatnější informace.

Požadavky na osvojení:

- a) poslech jako komplexní řečová dovednost zahrnuje:
  - o znalost příslušných jazykových prostředků jednotlivých jazykových rovin;
  - o dílčí dovednosti (kontextový odhad, vyvozování a předvídání, paměť, představivost);
- b) při nácviu je potřeba rozlišovat komunikační situace, v nichž je poslech:
  - o určený k recepci bez interakce (předpověď počasí, výzvy policie);
  - o součástí procesu komunikace;
- c) věnovat pozornost výuce technik poslechu, student musí umět:
  - o rozpoznat hranice známých slov, slovních spojení, syntaktických konstrukcí;
  - o využít pauzy v textu k analýze vyslechnutého textu;
  - o dokázat kompenzovat poslechový deficit.

2.3.7 Psaní

Psaní je kulturně podmíněnou řečovou dovedností. Každý jedinec si musí osvojit alespoň její základy. Je potřeba rozlišovat studenty, kteří ovládají latinku, a kteří neovládají latinku. Zaměření se na výuku psacích a tiskacích písmen. Psaní na této úrovni slouží studentovi primárně ke grafickému záznamu jednoduchých informací.

Cíl pro studenta úrovně A1:

- a) umět napsat jednoduché věty s určitým komunikačním cílem;
- b) českou abecedu a základní pravidla spojená s realizací psaného projevu;
- c) opis jednotlivých slov a krátkých textů podle vzoru;
- d) potřebné jazykové prostředky – slovní zásobu, gramatiku, jazykové funkce;

- e) určité zvyklosti, které vyžaduje psaná forma sdělení;
- f) kompenzační strategie psaní.

Požadavky na osvojení:

a) Pokud student latinku neovládá, musí se:

- naučit rozlišovat jednotlivá písmena české abecedy;
- zvládnout náležitý tvar českých písmen alespoň v tiskací podobě, následně i tvary psacího písma;
- seznámit s dalšími charakteristikami českého grafického systému;

b) Pokud student latinku ovládá, musí:

- seznámit se základními charakteristikami českého grafického systému.

2.3.8 Mluvení

Mluvení je aktivní produktivní řečová dovednost. Mluvení probíhá v kombinaci s poslechem a s porozuměním, neboť monologické projevy jsou vzácné. Obě tyto složky mluvené komunikace jsou vzájemně podmíněny a ovlivňují se. V didaktice cizích jazyků je mluvení považováno za samostatnou řečovou dovednost.

Cíl pro studenta úrovně A1:

- umět vyjádřit mluvenou formou svůj základní komunikační záměr;
- získávat v českém prostředí informace, které jsou nutné k realizaci jeho komunikačních cílů;
- jednoduchým způsobem sdělovat pocity, nálady, zkušenosti, myšlenkové obsahy;
- vstupovat do interakcí s českými rodilými mluvčími;
- osvojit si různé role v rámci dialogu v češtině.

Požadavky na osvojení:

Student na úrovni A1 dokáže mluvit o: sobě, své rodině, práci a o jiném společenství, které je mu blízké.

Student se musí:

- seznámit s příslušnými jazykovými prostředky;
- naučit osvojování si dovedností spadající do sociokulturní kompetence;
- naučit využít naučené kompenzační strategie;
- naučit aplikovat vlastní psychologické schopnosti.

Student si musí osvojit určité kompenzační strategie:

- využití gest či názorného pohybového předvedení skutečnosti;
- vypomáhání si jiným cizím jazykem;
- přechod na jiný jazykový kód;
- jednoduchý popis věci či skutečnosti.

2.3.9 Sociokulturní minimum

Znalost určitého sociokulturního minima je pro studenta nutná, neboť by bylo jeho začlenění do české společnosti neúplné. Tím, že se student současně seznamuje se základními sociokulturními aspekty života v České republice, vytváří si všechny předpoklady k tomu, aby byl při interakci s rodilým mluvčím a českým prostředím komunikačně úspěšný.

Cíl pro studenta úrovně A1:

- ovládat základní společenské normy se zřetelem k základním komunikačním situacím na úrovni A1;
- základní společenské normy umět využívat v běžných situacích každodenního života;
- dokázat kompenzovat eventuální nedostatky.

Zvládnutí základních stránek sociokulturní kompetence v cizím jazyce:

- umožňuje cizinci komunikovat v běžných situacích a usnadňuje mu komunikaci a začlenění do české společnosti;
- rozhoduje o tom, zda vůbec nebo do jaké míry se bude rodilý mluvčí snažit s cizincem komunikovat.

Požadavky na osvojení:

Prostřednictvím jazykové výuky student na úrovni A1 má:

a) osvojit si základní informace o České republice:

- rozdělení České republiky na Čechy, Moravu a Slezsko, název hlavního města, podle možností prezentovat státní vlajku, hymnu a znak;
- používání odlišných jednotek, např. míry, váhy a velikosti;
- počasí a podnebí v České republice.

b) získat základní informace o mimojazykových faktech souvisejících s jeho pobytem v ČR:

- každodenní život v České republice;
  - mezilidské vztahy;
  - hodnoty, víra a postoje;
  - společenské konvence;
  - rituály a obyčeje;
- c) osvojit si základní společenské normy řečového chování v těchto případech:
- základní zdvořilostní fráze;
  - tykání a vykání v závislosti na typu situace a na sociálních rolích;
  - vhodné formy oslovení včetně správného používání titulů.

Čím je čeština vzdálenější od mateřského jazyka studenta, tím jsou sociokulturní aspekty při výuce češtiny důležitější.

2.3.10 Výběr materiálu k osvojování

3 základní přístupy k výuce výslovnosti podle učebnic češtiny pro cizince:

- a) učebnice obsahuje úvodní kurz daného jevu;
- b) v učebnici se postupně procvičují jednotlivé jevy z oblasti daného jevu;
- c) učebnice neobsahuje žádné poučení o daném jevu nebo je poučení nedostatečné a vyučující musí hledat poučení v jiných materiálech.

Cizinci s různým jazykovým zázemím mají odlišné problémy, které je potřeba procvičovat, aby je student zvládl.

2.3.11 Obtíže při osvojování

a) fyziologické obtíže: vady sluchu, řeči, mluvidel, různé typy patologie řeči, vrozené nebo získané vady horních končetin při psané realizaci jazykových funkcí;

b) psychologické obtíže: strach z nedorozumění, nejistota, strach z neúspěchu, neochota předvádět se před ostatními, povahové, osobnostní rysy studenta, věk, nedostatečná motivace;

c) jazykové obtíže: jiné tvoření hlásek než v rodném jazyce studenta, nedostatečné zvládnutí jazykových prostředků, interference, projektování struktury mateřského jazyka do struktury jazyka cizího, při komplexním propojování několika aspektů dovednosti najednou, odlišný grafický záznam, nezvládnutí dalších prvků grafického systému a potřebných jazykových prostředků, neexistence ekvivalentního jevu ve studentově mateřštině, jiná funkce obdobného gramatického jevu ve studentově

mateřtině, negativní vliv studentovy mateřštiny, ve které daný gramatický jev existuje, ale užívá jiné formy, záměna gramatických jevů;

d) poruchy učení: dysgrafie, dysortografie;

e) jiné obtíže: hluk, špatný signál, špatná viditelnost mluvčích.

2.3.12 Prostředky k aktivizaci

a) Kontakt cizince s českým prostředím a s českými mluvčími.

b) Zvukové pomůcky: magnetofon, kazety, CD přehrávač, CD nahrávky, MP3 přehrávač, MP3 nahrávky, počítač, nahrávací zařízení, zařízení audioučebny.

c) Audiovizuální pomůcky: videopřehrávač, videokazety, DVD přehrávač, DVD, počítač, mikrokazety, videokamera.

d) Autentické pomůcky: firemní prospekty, letáky, plakáty, mapy, jízdenky a letenky, úřední formuláře, peníze, hry.

e) Vizuální pomůcky: konkrétní předměty, obrázky, fotografie, leporela, reprodukce obrazů, komiksy, barevné papíry, papírové hodiny, diapozitivy, transparenty, schéma, diagram, tabulka, grafická symbolika.

f) Textové pomůcky: učebnice, slovníky, propagační materiály, mapy, pohlednice, nálepky, reklamní letáky.

g) Logopedické pomůcky: obrázky mluvidel.

h) Další pomůcky: obrázky, tužky na vytukávání rytmu, zrcadlo, velká vzdálenost mluvčích, hluk, zkreslení zvuku, povětrnostní podmínky, mapa ČR, internet.

2.3.13 Prověřování osvojení

Průběžná, soustavná a důsledná kontrola toho, zda student rozumí a chápe podstatu vysvětlovaného jevu.

2.4 STRUČNÝ PŘEHLED STUDIJNÍCH MATERIÁLŮ PRO ÚROVEŇ A1

Studijní materiály vychází z doporučení webových stránek *Čeština pro cizince*¹², které jsou určeny pro cizince, kteří se připravují na zkoušku z českého jazyka na úrovni A1. Nejedná se o kompletní výčet, jedná se o učebnice z českého trhu, které jsou k dispozici a jsou využívány při výuce češtiny jako cizího jazyka.

¹² *Čeština pro cizince* [online]. c2008 [cit. 2010-05-10]. Učebnice a další literatura. Dostupné z WWW: <http://cestina-pro-cizince.cz/index.php?p=ucebnice-a-dalsi-literatura&hl=cs_CZ>.

2.4.1 Webové stránky: www.cestina-pro-cizince.cz

Webové stránky Čeština pro cizince provozuje Výzkumný ústav pedagogický v Praze z pověření MŠMT (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy) od června 2008. Stránky se zaměřují na zkoušku z českého jazyka na úrovni A1 podle SERRJ pro trvalý pobyt cizinců v České republice. Portál přináší informace o tom, jak se na zkoušku připravit (nabízí interaktivní zkoušku nanečisto), jaká jsou její pravidla a kde je možné zkoušku složit. Obsahuje seznam škol, které připravují na zkoušku a mnoho dalších užitečných odkazů ke zkoušce i všech náležitostí k povolení trvalému pobytu na území České republiky. Veškeré informace jsou v češtině a angličtině, vybrané texty navíc ve francouzštině, ruštině, ukrajinštině, vietnamštině, čínštině, mongolštině a arabštině. Webové stránky jsou určeny nejen cizincům, ale i vyučujícím a zkoušejícím.

Výzkumný ústav pedagogický zajišťuje bezplatnou telefonní linku (800 400 469), která je k dispozici v češtině, angličtině a ruštině v pondělí, středu, čtvrtek od 10 do 18 hodin, kde jsou zodpovídány veškeré dotazy nejen ke zkoušce.

2.4.2 Základní literatura

ADAMOVIČOVÁ, Ana, IVANOVÁ, Darina: Basic Czech I

Basic Czech I. je učebnicí češtiny na základě angličtiny. Obsahuje šest lekcí a metodicky vychází z komunikativního a komparativního přístupu. Cílem je seznámit zájemce se základy české gramatiky pomocí plynulého a systematického osvojování slovní zásoby a konverzačních frází vážících se k jednotlivým tématům: společenské obraty, město, bydlení, restaurace, zájmy, nákupy a cestování. Gramatika v těsném sepětí se slovní zásobou je pouhým prostředkem k dosažení tohoto cíle. Přehledné tabulky umožní uživateli rychlé zapamatování probírané látky. Zprostředkující jazyk se objevuje minimálně a plní funkci výstižných vysvětlivek. Učebnice obsahuje řadu vtipných dialogů. Basic Czech I odpovídá úrovni A1 Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

CVEJNOVÁ, Jitka: Česky, prosím

První díl je určen začátečníkům z řad dospívající mládeže a dospělých. Univerzálně pojatá učebnice, která neuzivá zprostředkující jazyk, tudíž ideálně poslouží uživatelům

bez rozdílů jejich mateřštiny. Systematicky rozvíjí všechny dovednosti po vzoru moderních učebnic jiných jazyků, tedy čtení s porozuměním, mluvení, poslech i psaní. Důraz klade na přirozenou dialogičnost jazykového materiálu, která respektuje nejběžnější praxi každodenního hovoru.

Publikace se skládá ze dvou svazků: učebního a pracovního sešitu. Návaznost dalších dílů podle jednotlivých úrovní slibuje bohaté využití učebnice jak v krátkodobých, tak dlouhodobých kurzech. Učebnice vychází ze zásad Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, I. díl obsahově splňuje požadavky na výuku k získání evropského certifikátu CCE úrovně A1.

HOLÁ, Lída: Czech Express I, II

Učebnice jsou určeny začátečníkům, kteří chtějí rychle a s minimem gramatiky dosáhnout jazykové úrovně A1. Učebnice se soustředí na zvládnutí řečových dovedností. Stručné a prakticky zaměřené lekce Czech Express naučí studenty zorientovat se a reagovat v základních komunikačních situacích (např. zdravení, rodina, profese, čas). Česká gramatika je tu zjednodušena a pády jsou prezentovány pomocí lehce zapamatovatelných modelů. Oba svazky přinášejí užitečná cvičení, která upevní zapamatování nově naučené látky. Text je doplňován množstvím barevných fotografií a originálních ilustrací. Zajímavostí jsou komiksy, které studenty pobaví a pomohou jim ve studiu. Všechny lekce jsou v češtině, což umožňuje univerzální použití učebnice. Anglicky jsou pouze gramatické tabulky a slovníček. Po dokončení obou dílů učebnice dosáhne student komunikační úrovně A1.

Czech Express - CD-Rom

Kurz Czech Express pro začátečníky je založen na řadě učebnic češtiny pro cizince Czech Express 1 a Czech Express 2. Učebnice byly upraveny pro výuku pomocí počítače a rozšířeny o další cvičení. Kurz je určen začátečníkům, kteří si chtějí rychle osvojit základy jazyka (úroveň A1) a současně své znalosti aktivně využívat v každodenních komunikačních situacích. Dvanáct prakticky orientovaných lekcí představuje studentům živý současný jazyk včetně užitečných frází a hovorových obrátů. Česká gramatika je zjednodušena pomocí modelových vět a metody barevného kódování. Studentům jsou k dispozici detailní gramatické tabulky a vysvětlivky. Učební pomůckou jsou cvičení využívající prvky audioorální metody. Po dokončení každé lekce čeká studenty odměna v podobě originálního komiksu. Kurz spolupracuje se

stručným studijním glosářem na bázi angličtiny. Návčik správné výslovnosti se učí pomocí zobrazených hlasových. CD-Rom obsahuje 100 hodin intenzivní výuky, který má přes 150 stran textu, 420 cvičení, 550 nových slovíček a více než 100 frází, 900 obrázků a fotografií.

2.4.3 Doporučená literatura

ANDRÁŠOVÁ, Hana, PODEPŘELOVÁ, Alena a kol: Na cestě za češtinou

Příručka inspirativních námětů pro výuku českého jazyka jako jazyka cizího. Publikace je určena všem, kteří chtějí vyučovat český jazyk efektivně, netradičně a tvořivě. Úvod obsahuje teoretický stať do didaktiky češtiny jako cizího jazyka a řadu didakticky propracovaných námětů na úrovni A1-B1. Publikace je rozdělena do tištěné a elektronické části, v tištěné jsou teoretické stati a metodické pokyny k realizaci jednotlivých námětů pro výuku spolu s výsledky cvičení z pracovních listů. Z CD lze stáhnout a vytisknout všechny černobílé a barevné přílohy a pracovní listy.

ČECHOVÁ, Elga, TRABELSIOVÁ, Helena: Do you want to speak Czech?

Do You Want To Speak Czech? je úspěšný kurz současné češtiny pro anglicky mluvící cizince ve dvou dílech. 1. díl je určen začátečníkům po středně pokročilé. Učebnice je orientována komunikativně, co nejpřístupnější formou umožní zvládnout základy češtiny ve všech běžných oblastech společenského života (např. na návštěvě, ve městě, v hotelu, v restauraci). Student si osvojí slovní zásobu, konverzační obraty a gramatický systém češtiny. Učebnice obsahuje kompletní česko-anglický slovníček v lekcích i shrnutý v závěru, přehled nejběžnějších konverzačních frází, přehledné gramatické tabulky, klíč ke všem cvičením včetně překladů konverzace v prvních lekcích.

Sada 4 audio CD obsahuje nahrávky konverzací a textů jak z učebnice, tak i pracovní knihy. Každá lekce je doplněna 12 stránkami cvičení, konverzací, textů a dalších aktivit v pracovní knize.

REŠKOVÁ, Ivana, PINTAROVÁ, Magdaléna: Communicative Czech - Elementary Czech

Učebnice je první částí kompletu učebnic, které studenty vedou k pokročilé úrovni znalostí jazyka pro začátečníky. Je psána na základě angličtiny, avšak mohou ji používat i ostatní zájemci, neboť instrukce ke cvičením jsou psány také v češtině. Cílem učebnice je, aby studenti zvládli autentickou a komunikativní češtinu. K učebnici je vydána

kazeta s texty a dialogy z lekcí s doplňkovými materiály. Pokračováním je učebnice Communicative Czech - Intermediate Czech.

2.4.4 Zhodnocení publikací

Všechny jmenované studijní materiály jsou vhodné k výuce češtiny jako cizího jazyka pro začátečníky. Zásadní rozhodnutí činí vyučující. Vhodné je, aby zohlednil záměry studenta, aby měl možnost ve vybrané publikaci pokračovat na vyšší úroveň.

Učebnice uvedené v základní literatuře jsou vhodné ve výuce při práci se studentem. Z doporučené literatury má možnost vyučující vybrat určitá cvičení na gramatický jev, který potřebuje více prozkoušet.

V doporučení se neobjevila publikace New Czech step by step od Lídy Holé, která se používá při výuce češtiny jako cizího jazyka na Univerzitě Palackého v Olomouci (např. v studijním programu Erasmus).

2.5 OBECNÉ INFORMACE KE ZKOUŠCE

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vydává pro účely uskutečňování Systému výuky českého jazyka a zkoušek pro cizince jako jedné z podmínek pro udělení trvalého pobytu Pravidla organizace a konání zkoušek znalosti českého jazyka. Tato pravidla jsou závazná pro organizaci a konání zkoušek z českého jazyka ve všech školách uvedených v seznamu škol, který vydává MŠMT. Administrací a formátem zkoušky se zabývá veřejná instituce, která byla vybrána pro tvorbu zabezpečení zkoušek. Dokument Pravidla organizace a konání zkoušek znalosti českého jazyka je k dispozici na webových stránkách Čeština pro cizince.

2.5.1 Prominutí zkoušky

Povinnost vykonat zkoušku se nevztahuje na občany Evropské unie, Norska, Islandu, Lichtenštejnska, Švýcarska a na jejich rodinné příslušníky.

Podle ust. § 70 odst. 5 zák. č. 326/1999 Sb. se doklad o zvládnutí českého jazyka na úrovni A1 nevyžaduje od cizince, který:

- a) nedosáhl věku 15 let,
- b) prokáže, že v průběhu 20 let předcházejících podání žádosti o povolení trvalého pobytu byl nejméně 1 školní rok nepřetržitě žákem základní nebo střední školy s českým vyučovacím jazykem,

- c) žádá o povolení k trvalému pobytu podle § 66 nebo 67 nebo po zániku oprávnění k trvalému pobytu podle § 87 odst. 7 písm. a) bodu 4,
- d) prokáže, že má tělesné nebo mentální postižení mající vliv na jeho schopnost komunikovat,
- e) dosáhl věku 60 let.

Požadavek prokázání zkoušky z českého jazyka platí pouze pro nově povolované žádosti o trvalý pobyt. V případě prodloužení platnosti průkazu prokazujícího povolení k trvalému pobytu požadavek na prokázání absolvování zkoušky z českého jazyka nevzniká.

Zkoušku je možno vykonat v každém kraji, kde je minimálně jedna instituce oprávněna provádět zkoušku z českého jazyka pro trvalý pobyt. Nabízí se jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky a dále některá vybraná pracoviště vysokých škol.

Jazykový kurz může poskytnout uchazeči kterákoliv jazyková škola či jazykový institut, které se řídí Metodikou přípravy ke zkoušce z českého jazyka pro žadatele o trvalý pobyt na úrovni A1. Stát cizincům nezajišťuje bezplatnou výuku češtiny. Příprava na zkoušku je dobrovolná dle potřeb uchazeče.

2.5.2 Znalosti ke zkoušce

Zkouška ověří receptivní a produktivní řečové dovednosti uchazeče o zkoušku a úroveň jeho komunikační kompetence v češtině. Zkouška má písemnou a ústní část.

Písemnou částí je test, který je tvořen dvěma samostatnými dílčími částmi ověřující receptivní řečové dovednosti, kterými jsou poslech s porozuměním a čtení s porozuměním a produkci psaného textu v rozsahu odpovídající úrovni A1.

Při ústní části zkoušky A1 se testují všechny základní řečové dovednosti, kterými jsou čtení (resp. porozumění čtenému textu), poslech (resp. porozumění slyšenému textu), produkce jednoduchého psaného textu ověřující mimo jiné znalost slovní zásoby a mluvnickou správnost odpovídající úrovni A1, mluvení (resp. schopnost ústní interakce ke zvládnutí zvukové stránky jazyka, plynulost a pohotovost projevu s hodnocením mluvnické správnosti odpovídající úrovni A1 a rozsahu slovní zásoby na úrovni A1). Není vhodné testovat produkci psaného textu samostatně.

2.5.3 Přihláška ke zkoušce

Uchazeči se mohou přihlásit ke zkoušce osobně, telefonicky nebo e-mailem. Kontaktní spojení na příslušnou školu nalezne cizinec na webových stránkách informačního systému MŠMT, které poskytují informace o zkoušce.

2.5.4 Termíny zkoušek a pozvánka ke zkoušce

a) Termíny zkoušek stanovuje škola a stanovené termíny uvede škola na veřejně přístupném místě ve škole.

b) Pokud si uchazeč nedomluví konkrétní termín zkoušky, pozve jej škola ke zkoušce v nejbližším termínu. Pozvánka nemusí mít písemnou formu.

2.5.5 Příprava, průběh a vyhodnocení zkoušky

Zkouška A1 vychází ze zásad, které jsou popsány v Metodice¹³:

A) Obecné zásady

Zabezpečení stránky administrativní a logistické. Zkouška vychází podoby popsané v SERRJ. Test prověřuje vymezené znalosti popsané SERRJ a zaručení objektivitu při vyhodnocování. Zkouška včetně všech úkolů mají jednotnou úpravu a jsou vypracovány jasně a jednoznačně dle předem stanovených pravidel. Před vykonáním zkoušky má uchazeč právo seznámit se s formátem zkoušky a zkušebním řádem v jazyce, který ovládá. Každá instituce testující úroveň A1 by měla poskytnout cvičné sady testů s ukázkou dílčích částí zkoušky, s modelovými typy úloh a s informacemi o celém průběhu zkoušky.

B) Požadavky na charakter a podobu testu

Vybírají se autentické texty odpovídající jazykové úrovni A1, s nimiž se uchazeč o zkoušku setká v běžných životních situacích, jež je možné jazykově upravovat. Instrukce jsou formulovány srozumitelně, jednoznačně a přiměřeně k úrovni A1 bez použití zprostředkujícího jazyka. Dílčí části písemné zkoušky využívají doprovodné obrazové materiály i grafické prostředky, neboť by uchazeč o zkoušku mohl mít potíže orientovat se pouze v souvislém psaném textu. U zadání se uvádějí příklady řešení, a pokud uchazeč ani po přečtení příkladu nechápe zadání, zkoušející mu podstatu úlohy vysvětlí. Aby se uchazeč dobře zorientoval, spojují se úlohy s praktickou komunikační situací. Texty s úlohami jsou zasazeny do komunikačních situací týkající se úrovně A1.

---

¹³ METODIKA (2008, s. 73-75).

V testu se volí úlohy navzájem nezávislé, ale mohou spolu souviset položky v rámci téže úlohy. Vzhledem k objektivnosti výsledků obsahuje dílčí část zkoušky alespoň 10 položek.

V dílčí části Poslech s porozuměním si může uchazeč dělat si poznámky. Nahrávka je použita dvakrát. Vybírají se stručné dialogy s dobrým hlasovým odlišením mluvčích bez rušivých prvků se zachováním přirozenosti projevu.

Při komunikaci je nutno vyhýbat se problematice kulturních, společenských, náboženských témat, eliminovat tabuizovaná témata, neboť by mohly uchazeče stresovat nebo u něho vyvolat nežádoucí pocity.

C) Požadavky na průběh zkoušky

Zkoušky musejí být srovnatelné co do podmínek, hodnocení, obsahu, rozsahu a obtížnosti, i když jsou konány na různých místech a časech. Každý termín zkoušky má novou variantu testu. Zkušební materiály musí být do zkušebních center dopraveny v náležitě kvalitě a musí splňovat nároky kladené na vysoký stupeň utajení. Pod utajení spadají výsledky testování, osvědčení i osobní data uchazečů o zkoušku. Uchazečům o zkoušku se zdravotním znevýhodněním se v průběhu zkoušky dostává pomoci, kterou zajišťuje instituce pověřená testováním. Postižení musí doložit platnou lékařskou zprávou v českém jazyce s časovým předstihem. Během zkoušky není povoleno používat slovník, elektronické pomůcky ani žádné publikace.

2.5.6 Průběh a hodnocení písemné části zkoušky

a) Pro konání písemné části zkoušky jsou uchazeči rozděleni na skupinu slovanských a neslovanských mluvčích.

b) Písemná část zkoušky trvá 70 minut a skládá se z těchto dílčích částí: čtení s porozuměním, psaní a poslech s porozuměním.

c) Uchazeč vykoná úspěšně písemnou část zkoušky, když uspěje v každé dílčí části alespoň na 60 %. Když uchazeč nedosáhne minima, tak cizinec není připuštěn k ústní části. Úspěšně vykonané dílčí části nelze uznat při opravném termínu zkoušky. Zkoušející opravují písemnou část ihned po vykonání, ať co nejdříve může začít ústní část zkoušky.¹⁴

---

¹⁴ METODIKA (2008, s. 80).

2.5.7 Průběh a hodnocení ústní části zkoušky

a) Ústní část zkoušky trvá 10 minut. Zkouška se skládá se z řízeného ústního projevu, při kterém se cizinec představí, popíše blízké osoby a místo, kde žije. Následuje dialog vyplývající z běžné komunikační situace, kterou si sám vybere. Dle pravidel není poskytován čas na přípravu.

b) Před tříčlennou zkušební komisí probíhá ústní část zkoušky. Předseda zkušební komise musí být vysokoškolsky vzdělaný pedagogický pracovník s aprobací k výuce českého jazyka a mít alespoň pětiletou pedagogickou praxi. U zbývajících členů zkušební komise je požadováno vysokoškolské vzdělání se zaměřením na výuku českého jazyka nebo cizích jazyků.

c) Členové zkušební komise hodnotí stupnicí od 1 do 5. Zaměřují se na čtyři dovednosti: srozumitelný ústní projev, mluvnická správnost, rozsah užitého lexika a schopnost reagovat na otázky zkoušejícího.

d) Cizinec vykoná ústní část zkoušky úspěšně, když není aritmetický průměr vyšší než 3,5 bez zaokrouhlování.¹⁵

2.5.8 Opakování zkoušky

Jestliže cizinec u zkoušky neuspěje, může si podat přihlášku k další zkoušce v jiném termínu na libovolné škole ze seznamu škol, které mají oprávnění tuto zkouška vykonávat. Počet zkoušek není nějak omezen.

2.5.9 Úplata za zkoušku

Cizinec před konáním zkoušky předloží škole originál poukazu (příloha 2), jež je vydán na jeho jméno MV (Ministerstvem vnitra) ČR. O poukaz může cizinec osobně a bezplatně požádat od 1. září 2008 na pracovištích odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra. Ten jej opravňuje ke konání bezúplatné zkoušky, jinak se zkouška poskytuje za úplatu, která nyní činí 1 500 Kč. Originál poukazu zůstává součástí dokumentace školy, ať cizinec u zkoušky uspěl, nebo neuspěl.

2.5.10 Dokumentace o konání zkoušky

a) O průběhu zkoušky musí být sepsán protokol, podepsaný předsedou zkušební komise. V protokolu se uvádí výsledek písemné i ústní části, jaká byla zkoušena

---

¹⁵ METODIKA (2008, s. 80).

komunikační situace a v případě neúspěchu při ústní části zkoušky i zdůvodnění a stručný popis průběhu ústní části.

b) Škola je povinna archivovat nejméně pět let dokumentaci, kterými jsou protokol o zkoušce, písemnou část zkoušky a poukaz vydaný Ministerstvem vnitra, pokud jej cizinec škole předložil.

2.5.11 Náležitosti žádosti o povolení k trvalému pobytu na území ČR

Cizinec je povinen k žádosti o povolení k trvalému pobytu podle § 68 zák. č. 326/1999 Sb. předložit kromě Osvědčení o znalosti z českého pro účely získání povolení k trvalému pobytu na území České republiky (příloha 3) a ještě další doklady, kterými jsou doklad o zajištění prostředků k trvalému pobytu na území, doklad obdobný výpisu z evidence Rejstříku trestů, doklad o zajištění ubytování na území.¹⁶

---

¹⁶ *Čeština pro cizince* [online]. 2008 [cit. 2010-05-13]. Ke stažení. Dostupné z WWW: <http://cestina-pro-cizince.cz/index.php?p=ke-stazeni&hl=cs_CZ>.

3 ZKOUŠKA A1 DLE CEFR

V této kapitole představíme zkoušku na úrovni A1 dle CEFR. Od formátu až k testovým úlohám, které se v testu vyskytují. Úlohy zhodnotíme a doložíme na dotazníkovém šetření o úspěšnosti uchazečů u zkoušky A1 dle CEFR.

3.1 VZNIK ZKOUŠKY

Zkouška z českého jazyka pro cizince na úrovni A1 jako jedna z podmínek pro udělení trvalého pobytu na území ČR byla vytvořena kolektivem Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky hlavního města Prahy.

Tato zkouška odpovídá úrovni A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky a byla vytvořena v souladu s „Pravidly organizace a konání zkoušky pro cizince jako jedné z podmínek pro udělení trvalého pobytu“, ve znění schváleném usnesením vlády České republiky č. 538 ze dne 14. května 2008.

3.2 FORMÁT ZKOUŠKY NA ÚROVNI A1 DLE CEFR

S konkrétním formátem zkoušky a s její administrací veřejnost seznámí instituce, které byly pro tvorbu zkoušek a jejich administraci vybrány a jsou uvedeny v tzv. Seznamu škol, které vydává MŠMT. Cílem zkoušky je ověřit receptivní a produktivní řečové dovednosti uchazeče o zkoušku a zhodnotit úroveň jeho komunikační kompetence v češtině.

3.3 TESTOVANÉ DOVEDNOSTI

Při zkoušce A1 dle CEFR se testují všechny základní řečové dovednosti.

3.3.1 Čtení s porozuměním

Čtení s porozuměním ověřuje, zda uchazeč rozumí známým výrazům, jménům a jednoduše formulovaným větám, zda je schopen v textech (odpovídajících úrovni A1) vyhledat základní informace konkrétního rázu a pochopit podstatu textu. Dále prověřuje schopnost porozumět hlavním informacím a odhadnout význam neznámé slovní zásoby.

Uchazeč na úrovni A1 má rozumět jednoduchým větám v krátkých a jednoduchých textech, zvládnout vyhledání známých jmen a slov. Musí též rozumět krátkým a jednoduchým sdělením na pohlednicích, umět rozpoznat známá jména, slova a nejzákladnější fráze v jednoduchých nápisech týkajících se běžných každodenních situací, v hrubých rysech pochopit obsah jednoduššího informačního materiálu a krátkých jednoduchých popisů, zvládnout se řídit stručnými, jednoduše napsanými orientačními pokyny.¹⁷

3.3.2 Psaní

Psaní ověřuje, zda uchazeč o zkoušku dokáže zformulovat srozumitelné písemné sdělení, které obsahem, rozsahem i užitím lexika odpovídá úrovni, čímž mohou být formuláře týkajících se jeho osoby nebo napsání stručného textu o sobě, o postavách, o místě bydlení a činnostech. Uchazečův písemný projev musí být čitelný, volba písma nerozhoduje (přípustné je psací i tiskací písmo).¹⁸

3.3.3 Poslech s porozuměním

Poslech s porozuměním prověřuje pochopení záměru partnera v komunikaci a schopnost porozumět hlavním informacím z textu. Uchazeč na úrovni A1 musí zvládnout sledovat řeč, která je zřetelná, pečlivě vyslovená, s dostatečnými pomlkami. Chápe pokyny, které jsou sdělovány taktéž pomalu a zřetelně. Dokáže se řídit krátkými a jednoduchými orientačními pokyny.¹⁹

3.3.4 Ústní část

Ústní část zkouší uchazečovu výslovnost, rozsah slovní zásoby, vhodné užívání jazykových funkcí a pohotovost vyjadřování. Zkoumá ovládnutí gramatického minima, jež přispívá k celkové srozumitelnosti projevu. Uchazeč zvládne vytvořit jednoduché výpovědi o lidech a místech, dokáže jednoduchým způsobem popsat sám sebe, co dělá a kde žije. Umí komunikovat v běžných každodenních situacích, zvládne jednoduchou společenskou konverzaci, zvládne klást jednoduché otázky a na obdobné dotazy i odpovídat.

---

¹⁷ SERRJ (2001, s. 71-73).

¹⁸ SRRRJ (2001, s. 68-69).

¹⁹ SERRJ (2001, s. 68-69).

Ústní část má dvě úlohy. První z nich je řízený ústní projev. Ten hodnotí dialog včetně reakcí v dané komunikační situaci. Druhým je řízený ústní projev, který je omezen na představení sebe sama, na jednoduchý popis osob blízkých a na popis místa, kde daná osoba žije. Dialog probíhá mezi uchazečem o zkoušku a zkoušejícím, který je roditelí mluvčí a zvládne otázku dle potřeby přeformulovat, zopakovat nebo vysvětlit. Při výskytu potíží s porozuměním má uchazeč možnost požádat o výměnu komunikačního partnera, kdy si zkoušející vymění roli s jedním z hodnotitelů. U zkoušky musí být přítomni alespoň dva hodnotitelé a jeden zkoušející. Uchazeč nemá čas na přípravu. Ústní část zkoušky trvá přibližně 10 minut, z čehož je na řízený ústní projev vymezen čas tří minut, na dialog jsou určeny 4 minuty a tři minuty zbývají na reakce v daném kontextu. Uchazeč se musí představit a zodpovědět otázky zkoušejícího. Otázky jsou směřovány na osobu uchazeče a dalších témat odpovídajících úrovni A1. Uchazeč si vybere z deseti listů jeden, na němž jsou uvedeny komunikační situace, a minimálně na jednu z nich bude ve spolupráci se zkoušejícím vytvořen dialog. Zkoušející zahájí dialog. Tím se ověří schopnost reakce uchazeče v dané komunikační situaci.²⁰

3.3.5 Typy textů pro úroveň A1

1. mluvený text

- apercpece: jednoduché orientační pokyny, veřejná hlášení (zachycení nejdůležitějších informací v hlášení ve veřejných dopravních prostředcích, na nádražích, letištích), předpověď počasí, pokyny veřejného rázu, instrukce;
- produkce: jednoduché výpovědi o lidech a různých místech, o sobě, krátké oznámení;²¹

2. psaný text

- apercpece: jednoduché, krátké texty, nápisy, známá jména, jednoduše napsané orientační pokyny, jednodušší informativní materiály, krátké jednoduché popisy, inzeráty, jízdní řády, jídelní lístky, formuláře, blahopřání, vzkazy, pozdravy, žádost o osobní informace;
- produkce: formuláře (čísla, data, jméno, adresa), vzkazy, pozdravy, jednoduché texty na pohlednici, předání osobních informací.²²

---

²⁰ SERRJ (2001, s. 76-78).

²¹ METODIKA (2008, s. 79).

²² METODIKA (2008, s. 79).

3.4 POPIS ZKOUŠKY

3.4.1 Pokyny pro zadávajícího při písemné části zkoušky A1

Zadávající se představí, usadí uchazeče po jednom do lavice, zkontroluje doklad totožnosti a poukaz vydaný Ministerstvem vnitra ČR, informuje o zkoušce a jejím průběhu, uvede čas, kdy zkouška začíná a skončí, po skončení vybere a zkontroluje, zda uchazeč odevzdal všechny listy testu i odpovědní listy, oznámí výsledky po opravě písemné zkoušky ve třídě nebo vyvěsí seznam úspěšných uchazečů na určené místo.

Tento postup je zcela srovnatelný a vyhovující s jinými písemnými zkouškami (např. SCIO).

3.4.2 Písemná zkouška

Popis písemné části vychází ze Zkoušky 1 z českého jazyka na úrovni A1 podle SERRJ pro trvalý pobyt cizinců v ČR, která je veřejně přístupná na webových stránkách *Čeština pro cizince*²³. Na písemnou část je celkově vymezeno max. 70 minut.

1. ČÁST

Čtení s porozuměním (35 minut).

Modelová verze první části zkoušky je uvedena v příloze 4 a správné řešení v příloze 8.

Tato část obsahuje 4 úlohy. Odpovědi jsou zaznamenány do uchazečova odpovědního listu, který je uveden v příloze 11. Uchazeč si přečte zadání a pracuje dle vzoru.

1. úloha

Úkoly 1 – 3: „Čtěte a pracujte s texty“

Úkolem uchazeče je přečíst si zadaný krátký text a potvrdit či vyvrátit uvedenou větu pod textem. Uchazeč se rozhodne, zda věta odpovídá (zaznamená: ANO) nebo neodpovídá (zaznamená: NE). K úkolům je uveden příklad se správným řešením.

2. úloha

Úkoly 4 – 5: „Čtěte a pracujte s texty“

---

²³ *Čeština pro cizince* [online]. c2008 [cit. 2010-05-10]. Zkouška nanečisto. Dostupné z WWW: <http://cestina-pro-cizince.cz/uploads/http://cestina-pro-cizince.cz/index.php?p=zkouska-nanecisto&hl=cs_CZ>.

Uchazeči je krátce popsána situace, v níž se nachází a co má udělat. Dostane nabídku čtyř možností (A, B, C, D), z kterých musí vybrat jednu, která odpovídá danému zadání. Uveden je vzor se správným řešením.

3. úloha

Úkoly 6 – 15: „Pomozte vyplnit formulář. Využijte všech informací ze zadání.“

Úkolem uchazeče je vyplnit formulář daty, která má uvedená v zadání. Jedná se o formulář, kde je třeba vyplnit především osobní údaje o popisové osobě.

4. úloha

Úkoly 16 – 25: „Doplňte do textu tato slova“

Uchazeč má před sebou souvislý text, kde chybí slova. Úkolem uchazeče je vybrat z nabízených slov to správné a doplnit ho do kontextu. Uvedená slova jsou v tvarech, v kterých mají být v textu. Vynechaná slova jsou podstatná jména, přídavná jména a slovesa.

Za první část je možno získat za každou správnou odpověď jeden bod. Celkem je možno získat maximálně 25 bodů.

2. ČÁST

Porozumění vyslechnutému textu (20 minut).

Modelová verze této části zkoušky je uvedena v příloze 5 a správné řešení v příloze 9. Znění poslechového textu se nachází v příloze 7 a odpovědní list pro tuto část zkoušky v příloze 12.

Nahrávka obsahuje přečtení zadání i tři minuty, které jsou uchazečům poskytnuty na dokončení a kontrolu. Nahrávka obsahuje tři typy textů.

První částí jsou dialogy dvou lidí v běžných denních situacích. Uchazeč uslyší pět krátkých dialogů. Je zadána otázka a uchazeč musí vybrat správnou variantu ze tří možností (A, B, C). Mezi texty je krátká pauza.

Druhá část obsahuje pět krátkých hlášení, která jsou přečtena pouze jedenkrát. Mluví pouze jeden mluvčí. Uchazeč má v zadání větu a dle vyslechnutého textu musí určit, zda je či není pravdivá (ANO, NE).

Třetí částí jsou zprávy, kde mluví jeden mluvčí. Uchazeč uslyší pět krátkých hlasových zpráv, které jsou čteny dvakrát. Uchazeč musí vybrat správnou možnost ze čtyř možných (A, B, C, D), aby doplnil informaci, kterou má v zadání.

Uchazeč řeší úlohy dle pokynů během poslechu. Všechny odpovědi musí zaznamenat do odpovědního listu. Za druhou část je možno získat za každou správnou odpověď jeden bod. Maximální počet je 15 bodů.

3. ČÁST

Psaní (15 minut).

Zadání modelové verze zkoušky pro část psaní je v příloze 6, správné řešení v příloze 10 a odpovědní list pro tuto část zkoušky v příloze 13.

V zadání je popsána situace a body, které mají být obsaženy v psaném projevu. Úkolem je ke každému bodu napsat jednu až dvě věty. Text má obsahovat asi 30 slov a uchazeč ho napíše do odpovědního listu, kde je vymezeno určité místo.

U této části se hodnotí obsahová stránka textu (dle zadání musí uchazeč napsat jednu až dvě věty ke každému ze čtyř bodů), komunikační a jazykovou formu. Maximální počet bodů je 10.

3.4.3 Pokyny pro zkoušející při ústní části zkoušky A1

Zkoušející zkontroluje doklad totožnosti, informuje uchazeče, že jeho osobní údaje budou použity jen za účelem zkoušky A1, převezme od uchazeče originál poukazu vydaného Ministerstvem vnitra ČR, vyplní protokol, dá uchazeči losovat obrázek a konverzační situaci z 15 tematických okruhů, zkouší podle etických pravidel ALTE (The Association of Language Testers in Europe), vydá úspěšnému uchazeči Osvědčení o znalosti českého jazyka (příloha 3), založí práci, poukaz MV – část B a protokol, které škola archivuje pět let.

Tyto pokyny jsou vyhovující. V případě, že by uchazeč nerozuměl, měl by mít možnost pokyny přečíst si v mateřštině, pokud tak již neučinil před zkouškou.

3.4.4 Ústní zkouška

Tato část zkoušky se skládá ze tří částí a celkově trvá asi 10 minut. Dle pokynů nemá uchazeč poskytnut čas na přípravu. Přítomna je tříčlenná komise. Na začátku vedoucí komise krátce představí sebe a své kolegy, řídí celou zkoušku, klade otázky a vede dialog s uchazečem. Přisedící zaznamenávají a hodnotí výkon uchazeče během zkoušky. Závěrečné hodnocení je výsledkem hodnocení všech tří členů komise.

1. ČÁST

První část je představení se. Zodpovězení otázek na jméno, věk, odkud, bydliště v ČR, jazyk, práce, hobby, rodina.

2. ČÁST

Tato část obsahuje popis situace na obrázku, který si vylosuje. Uchazeč má popsat obrázek na dané téma (např.: rodina, jídlo a restaurace, zaměstnání a práce, bydlení, doprava a cestování, nákupy, volný čas a zábava, životní styl, životní prostředí, zdraví a nemoci, jídlo a restaurace, společnost, média, kultura, služby, pošta a banka). Odpovědět na základní informace o obrázku (např.: Kdo je na obrázku? Kolik osob je na obrázku? Kde to je? Co lidé na obrázku dělají?).

3. ČÁST

V této části se zkouší konverzační situace, kde uchazeč komunikuje se zkoušejícím, který mu klade jednoduché otázky. Uchazeč odpovídá na dotazy podle zadání, které si vylosuje. Ústní část vychází z 15 tematických okruhů. Maximální počet je 5 bodů.

3.4.5 Hodnocení zkoušky

Uchazeč vykoná písemnou část úspěšně, pokud uspěje v každé dílčí části alespoň na 60 %. Uchazeč vykoná ústní část úspěšně, pokud není aritmetický průměr vypočítaný z hodnocení jednotlivých členů komise vyšší než 3,5 (nezaokrouhuje se). Hodnocení v jednotlivých dílčích částech zkoušky musí vycházet z konkrétního počtu položek, přičemž náročnější položky mohou být proti položkám méně náročným bodově zvýhodněny.

V Ústní části dva hodnotitelé přidělují uchazeči o zkoušku body na základě předem stanovených kritérií, mezi něž patří srozumitelná zvuková realizace promluvy, mluvnická správnost a rozsah užitého lexika odpovídající úrovni A1, tedy celková schopnost adekvátně reagovat na otázky zkoušejícího. Bodový zisk udělený oběma hodnotiteli se sečte a vydělí dvěma.²⁴ Po úspěšném vykonání zkoušky obdrží uchazeč o zkoušku Protokol o zkoušce z českého jazyka na úrovni A1 podle SERRJ pro účely povolení trvalého pobytu na území ČR, jehož vzor je uveden v příloze 14.

Hodnocení zkoušky je přesné a spolehlivé vzhledem k účelu a typu zkoušky, jež lze zdůvodnit a doložit. Hodnocení zkoušky A1 je objektivní, transparentní, doložitelné, ověřitelné a prokazatelné.

---

²⁴ METODIKA (2008, s. 80).

První pokus o vykonání zkoušky je hrazen poukazem Ministerstva vnitra ČR, který je uveden v příloze 2. Poukazy vydávají krajská pracoviště Odboru azylové a migrační politiky MV ČR na základě prohlášení, že cizí státní příslušník má v úmyslu požádat o povolení k trvalému pobytu. Platnost poukazu je neomezená. Uchazeč, který u zkoušky neuspěje, se může přihlásit k další zkoušce v jiném termínu u stejné nebo jiné školy uvedené v Seznamu škol. Počet dalších zkoušek není omezen a uchazeč si je hradí sám před zahájením zkoušky.

3.5 VLASTNÍ HODNOCENÍ ZKOUŠKY

3.5.1 Čas

Na písemnou část zkoušky je vymezeno 70 minut, které jsou ještě dále rozděleny na tři části zkoušky. Čas je odpovídající jak na pročtení zadání, tak i na samotné řešení. Pokud uchazeč chápe jednoduše popsané zadání a princip řešení ukázaný na vzorovém příkladu, neměl by mít problém s časem. Rozsah ústní zkoušky je adekvátní, jak pro zkoušející, tak pro uchazeče.

3.5.2 Hodnocení části čtení s porozuměním

V části čtení s porozuměním si uchazeč přečte zadání a pracuje podle vzoru. Veškeré informace má zadané. Uchazeč řeší úlohy zavřené, ale i otevřené, které jsou přiřazovací nebo se stručnou odpovědí. Uzavřené úlohy jsou dichotomické, nebo úlohy uzavřené s výběrem odpovědí z maximálně čtyř alternativ s pouze jednou správnou odpovědí.

Na úroveň A1 je tento postup zcela přiměřený a vyhovující. Tyto typy úloh jsou vhodné pro tuto úroveň. Převažovat by však měli uzavřené výpovědi.

3.5.3 Hodnocení části porozumění vyslechnutému textu

V části porozumění vyslechnutému textu uslyší uchazeč dvakrát pět krátkých dialogů a dvakrát pět krátkých hlasových zpráv a pouze jednou pět krátkých hlášení, kdy má na výběr z možností. I když uchazeč má na krátká hlášení odpovídat pouze ano a ne, vzhledem ke kontrole bych dala poslechnout dvakrát. Autoři tímto pravděpodobně simulují realitu, kdy např. hlášení o zpoždění vlaku v rozhlasu zazní pouze jednou. I přesto bych nechala dvojí vyslechnutí hlášení, vzhledem k tomu, že v realitě se cizinec může zeptat na nepostřehnutou informaci z hlášení např. na informacích. V nabídce

možných odpovědí převážně zazněly všechny možné varianty, uchazeč jen musel rozlišit informaci, na kterou se ptá zadání, a proto by postačily maximálně tři možnosti. V závěru jsou poskytnuty tři minuty na dokončení a kontrolu, což je zcela dostačující, neboť nahrávka se už znova nepouští a uchazeč si spíše rekapituluje, co slyšel.

3.5.4 Hodnocení části psaní

V části psaní jsou zadány body, které musí být text obsahovat, což hodnotím kladně, neboť ani u úrovně A1 není vhodné dát úplnou volnost, neboť by mohlo dojít ke zneužití, když by se uchazeč připravil dopředu, ale i k rozpakům, když by uchazeč nevěděl, o čem má psát.

Nahrávka poslechových textů je výborná bez rušivých elementů, které by nebyly vhodné pro tuto úroveň. Výslovnost je srozumitelná a tempo úměrné.

3.5.5 Celkové hodnocení písemné části

Celkově je náročnost písemné část zkoušky přiměřeně náročná, ale jako nejobtížnější část písemné zkoušky bych hodnotila poslech, kde mi některé otázky přišly náročné vzhledem k vyslechnutému sdělení. Vyslechnutá informace měla mnoho informací z nabízených možností a u některé otázky by si daly lépe zformulovat vzhledem k textu, aby nedocházelo k nejednoznačnosti otázky.

3.5.6 Hodnocení ústní části

Ústní část zkoušky je rozdělena do krátkých tří etap. Značnou výhodou je, že zkoušející se může uchazeče doptat, případně ho navést k onomu tématu. Témata jsou pro uchazeče známá a osobní, témata, s nimiž se běžně může setkat a slovní zásoba je proto velmi užitečná v denním životě. Kvalita použitých obrázků a fotografií ve zkoušce je adekvátní, v případě potíží může zkoušející uvést uchazeče jednoduchou otázkou k tematice.

3.6 VÝVOJ ZKOUŠEK PRO ÚROVEŇ A1

Zkouška pro úroveň A1 se stále vyvíjí. Vytvářejí se nové verze, protože jsou již po nějaké době stávající verze prozkoušené a je třeba je nahradit novými. Tím se proměňuje provedení a formát zkoušky, neboť zkouška pro trvalý pobyt prochází neustálým vývojem. Existuje několik variant zkoušek. V této práci je čerpáno z prvních

verzí. První verze zkoušek číslo 1, 2 a 3, které se již momentálně nezkouší, jsou dnes již zastaralé. Proto jsou uveřejněny na webových stránkách (Čeština pro cizince). Aktuálně se zkouší verze zkoušek číslo 4, 5, 6 a 7, které bude probíhat do 30. června 2010. Od 1. července 2010 se bude zkoušet nová verze zkoušek číslo 8, 9, 10, 11 a 12. Od tohoto data bude k dispozici na webových stránkách i nová modelová verze k těmto variantám. Modelová verze slouží k ověření uchazečových znalostí před zkouškou. Ze strany MŠMT nejsou v současné době organizovány žádné přípravné kurzy, avšak mnoho přípravných kurzů pro úroveň A1 nabízí jazykové školy (např. CZ Lingua, Jazyky – kvalitně), které se inzerují na webových stránkách Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka v sekci Pro studenty²⁵.

3.7 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Výzkumný ústav pedagogický v Praze mi poskytl pro tuto práci statisticky zpracovaná data z dotazníku, který rozesílá na všechny instituce, které jsou oprávněny zkoušet tuto zkoušku. Jedná se o srovnání v časovém vývoji za období 1. leden – 31. květen 2009 s aktuálními daty k 31. 10. 2009. Další aktualizace dat se plánuje na červen letošního roku 2010.

3.7.1 Popis dotazníku

Při popisu vycházíme ze znění dotazníku, který vytvořil Výzkumný ústav pedagogický v Praze, a v případě potřeby doplňujeme komentářem.

Dotazník je rozdělen na tři části.

První část se zabývá vyhodnocením zájmu cizinců o zkoušku, kde se počítají vyzkoušení uchazeči.

- celkový počet vyzkoušených cizinců
- z celkového počtu vyzkoušených cizinců mělo zdravotní handicap
- z celkového počtu vyzkoušených cizinců za uvedené období uspělo
- národnost úspěšných uchazečů o zkoušku
- z celkového počtu vyzkoušených cizinců za uvedené období neuspělo
- národnost neúspěšných uchazečů o zkoušku
- z celkového počtu neúspěšných uchazečů o zkoušku opakovalo na dané škole

---

²⁵ *Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka* [online]. 2010 [cit. 2010-05-11]. Inzerce. Dostupné z WWW: <<http://www.auccj.cz/?p=inzerce>>.

- z celkového počtu vyzkoušených uchazečů nemělo poukaz

Druhá část hodnotí administrativní zázemí zkoušky.

- zhodnocení známkou od 1 do 5 (kdy známkování je jako ve škole, 1 je nejlepší) informovanost cizinců o zkoušce
- odkud se cizinci informace o zkoušce pro trvalý pobyt dozvěděli
  - webové stránky
  - bezplatná telefonní linka
  - informační leták
  - tisk a jiná média
  - pracoviště odboru azylové a migrační politiky MV
  - cizinecká policie
  - nezisková organizace
  - sdružení, spolky pro cizince v ČR
  - jiným způsobem
- Máte dostatek informací, které se týkají zkoušky z českého jazyka pro trvalý pobyt? (ANO, NE)

Třetí část vyhodnocuje formát zkoušky z hlediska uchazečů o zkoušku, kde školy hodnotí studenty a části zkoušky. Výsledky těchto dat jsme neměli k dispozici, proto neuvádíme konkrétní znění otázek.

Květnového dotazníkového šetření se zúčastnilo 39 organizací a v říjnu 45, z kterých vychází statistická data.

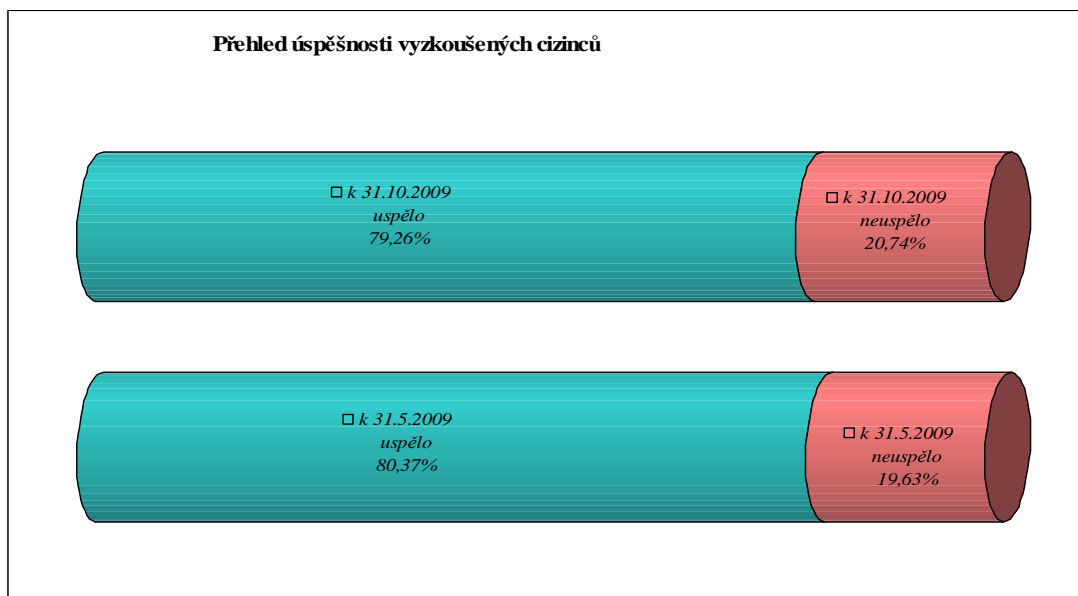
3.7.2 Celkové počty vyzkoušených cizinců

Od začátku roku do 31. 5. 2009 bylo vyzkoušeno na 1630 cizinců na úrovni A1 dle CEFR. Z tohoto počtu měli 3 uchazeči zdravotní handicap. Z celkového počtu vyzkoušených uchazečů nemělo poukaz na bezplatné vykonání zkoušky 140 uchazečů, tedy 8,59 %.

Za období 1. 6. 2009 – 31. 10. 2009 bylo celkově 3761 vyzkoušených uchazečů, z kterých mělo 6 zdravotní handicap. A z tohoto celkového počtu nemělo poukaz 453, tedy 12,04 %. Jednou z možností, jak odůvodnit nárůst počtu uchazečů bez poukazu je, že někteří uchazeči zkoušku opakovali, a tak již neměli nárok na bezplatnou zkoušku.

Graf 1 prokazuje, že za obě zkoumaná období byla úspěšnost skoro 80 %, za kterou je 4291 uchazečů, kteří mohou žádat o trvalý pobyt na území České republiky.

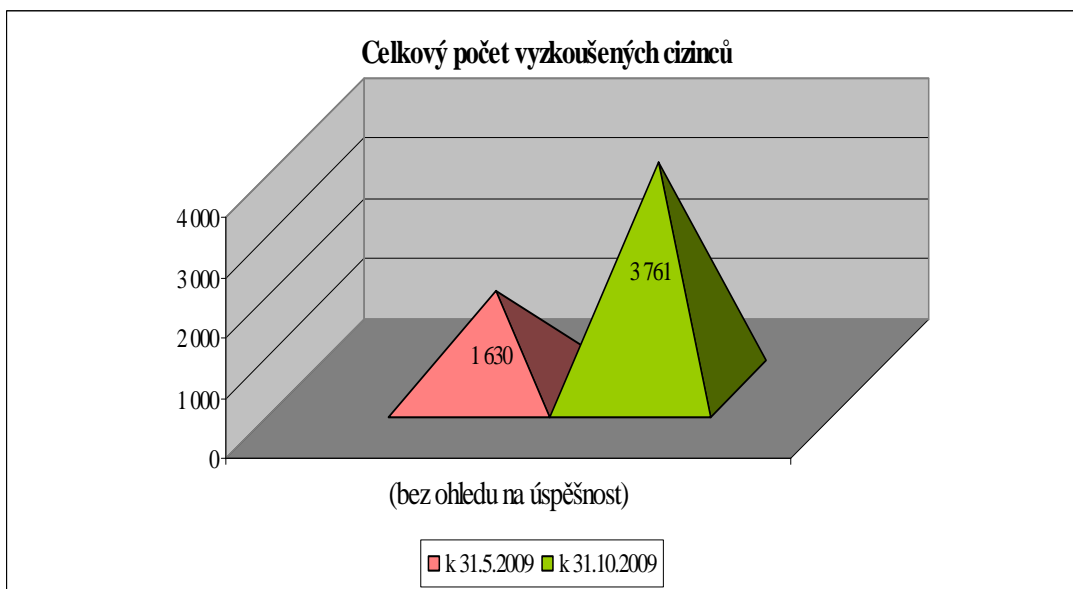
Úspěšnost se k 31. říjnu 2009 snížila o 1,11 %, což může být ovlivněno větším počtem vyzkoušených uchazečů.

Graf 1: Přehled úspěšnosti vyzkoušených cizinců

zdroj: Výzkumný ústav pedagogický v Praze (2009)

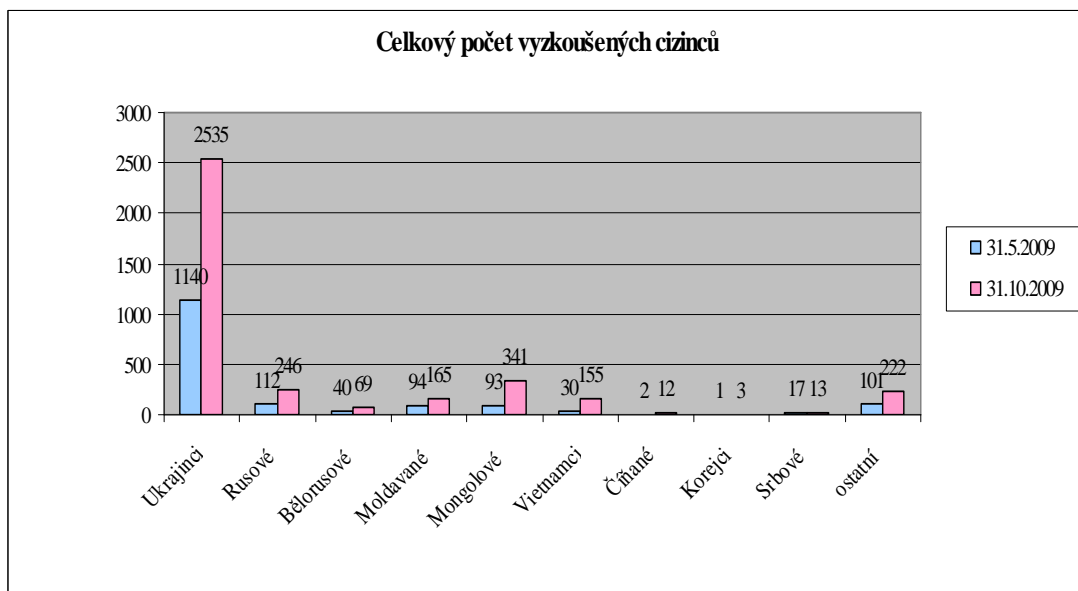
Z grafu 2 o celkovém počtu vyzkoušených uchazečů je evidentní více jak dvojnásobný zájem o zkoušku. Od začátku roku 2009 do 31. května 2009 bylo vyzkoušeno 1630 uchazečů a k 31. říjnu 2009 o 2131 uchazečů více. Pokles zájmu v prvním období může být dán obavami ze zkoušky, která byla pro cizince neznámá (pokud si nevyzkoušeli modelovou verzi zkoušky).

Graf 2: Celkový počet vyzkoušených cizinců

zdroj: Výzkumný ústav pedagogický v Praze (2009)

Graf 3 o celkovém počtu vyzkoušených cizinců znázorňuje počty všech uchazečů bez ohledu na úspěšnost. U všech národností je zvýšený zájem o zkoušku. Nejvyšší vrůst zájmu zaznamenali Číňané, který byl šestinásobný oproti květnu. Těž pětinašobně vzrostl zájem u Vietnamců a trojnásobně u Mongolů vzhledem ke květnu.

Graf 3: Celkový počet vyzkoušených cizinců

zdroj: Výzkumný ústav pedagogický v Praze (2009)

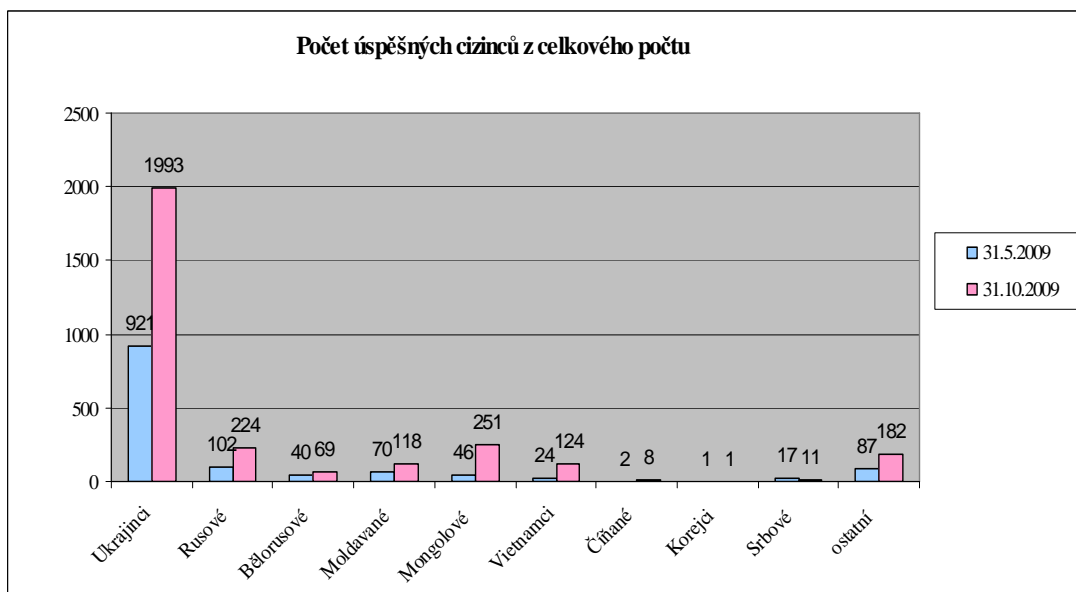
3.7.3 Národnost uchazečů o zkoušku

3.7.3.1 Úspěšní cizinci

Nejvyšší počet úspěšných uchazečů mají Ukrajinci, což je dáno jejich největším počtem u zkoušek, které k 31. 5. 2009 bylo 921 a k 31. 10. 2009 činilo již 1993 uchazečů. Počet ukrajinských uchazečů se více jak zdvojnásobil oproti šetření k 31. 5. 2009.

Vzhledem k celkovému nárůstu zájmu Mongolů v říjnové statistice se dostali za Ukrajince na druhé místo vzhledem k celkovému počtu úspěšných cizinců dle národností.

Bělorusové byli za obě období jediní, kteří byli úspěšní na 100 %. Nejvíce se jim blíží Srbové, kteří v květnovém šetření uspěli všichni (17 uchazečů) a v říjnovém šetření neuspěli 2 z 13 zkoušených (neúspěšnost 15 %).

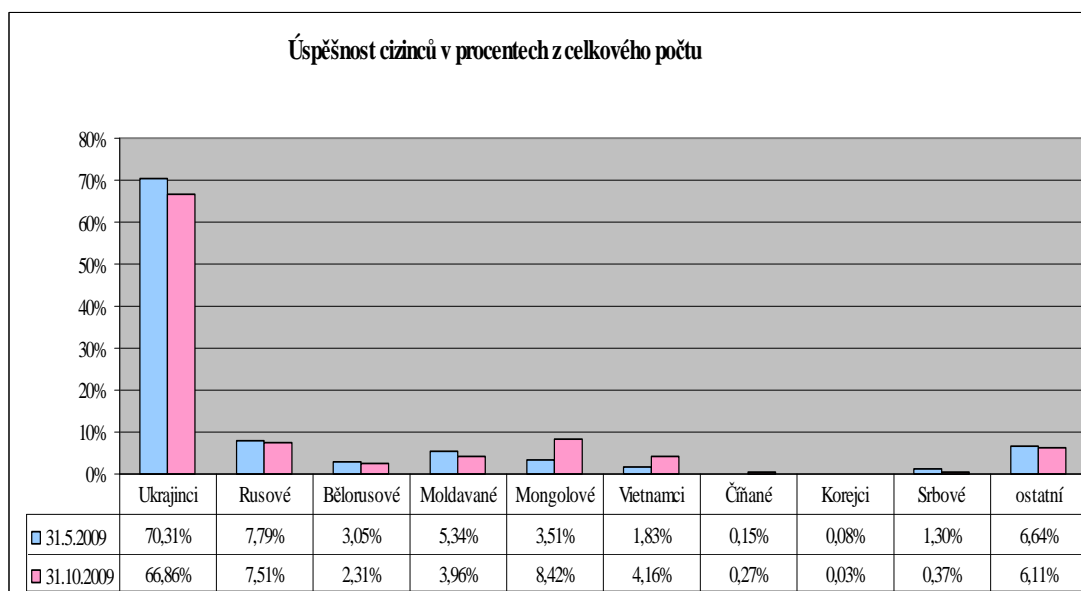

Graf 4: Úspěšný počet cizinců z celkového počtu

zdroj: Výzkumný ústav pedagogický v Praze (2009)

Z grafu 5 plyne, že k 31. 5. 2009 byla úspěšnost lepší než k 31. 10. 2009. V úspěšnosti si většina národností kromě Mongolů, Vietnamců a Číňanů pohoršila vzhledem k celkovému počtu vyzkoušených uchazečů. Téměř shodná úspěšnost zůstala u Rusů, rozdíl pouze 0,28 %.

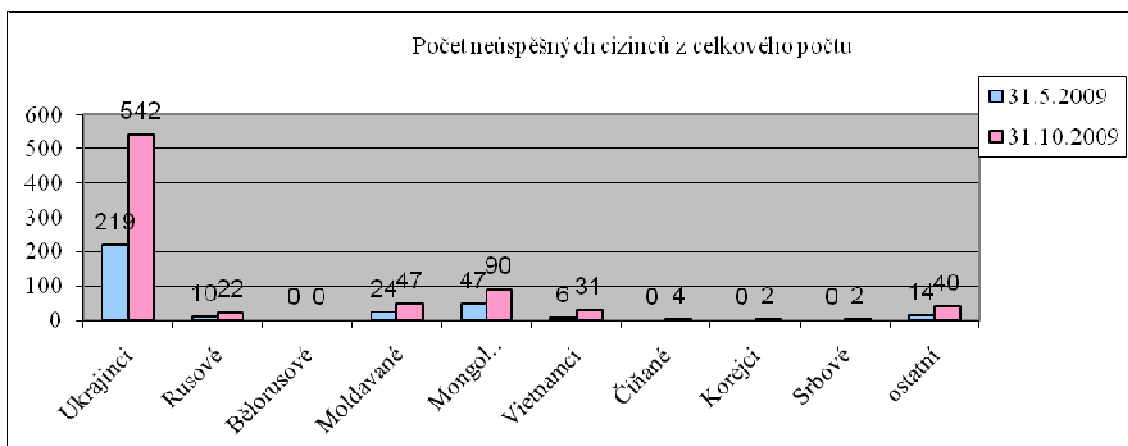
Graf 5: Úspěšnost cizinců v procentech z celkového počtu

zdroj: Výzkumný ústav pedagogický v Praze (2009)

3.7.3.2 Neúspěšní cizinci

Prvenství mezi neúspěšnými uchazeči si zachovali jako i v úspěšnosti zájemci z Ukrajiny, což je dáno již zmíněným nejvyšším počtem uchazečů o zkoušku.

Mongolové měli v květnovém šetření skoro stejný počet úspěšných i neúspěšných uchazečů, kdy jich 46 uspělo a 47 neuspělo. V následujícím šetření zkoušku zvládlo již 251 uchazečů a 90 si ji musí zopakovat.

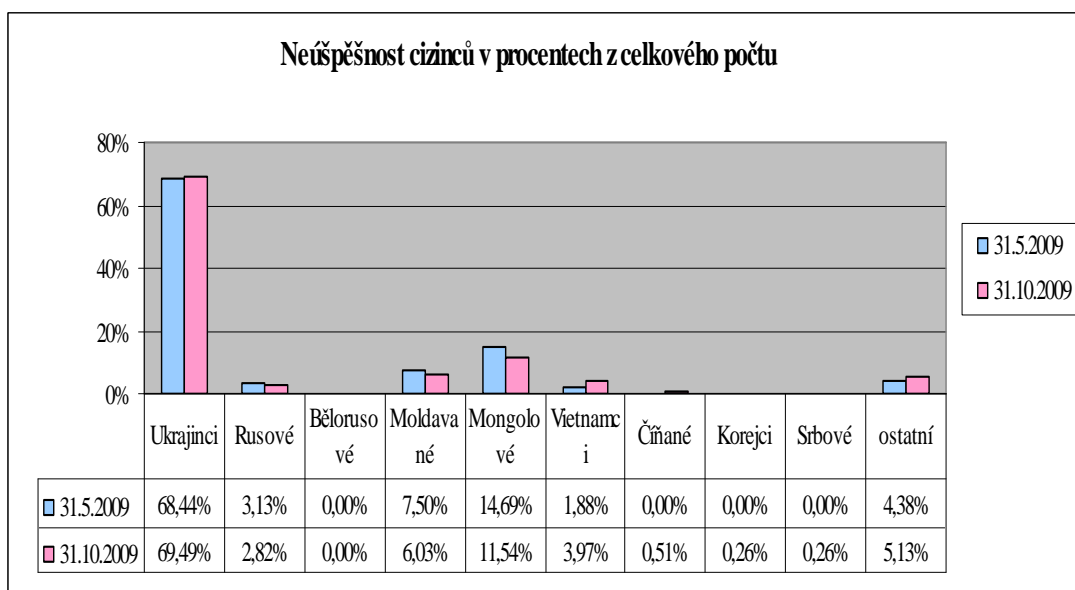

Graf 6: Počet neúspěšných cizinců z celkového počtu

zdroj: Výzkumný ústav pedagogický v Praze (2009)

V grafu 7 je zobrazena neúspěšnost cizinců v procentech z celkového počtu, kde počet dvou uchazečů (0,26%) se z důvodu malého podílu vzhledem k celkovému počtu nezobrazuje.

V květnovém šetření měli Číňané, Korejci i Srbové zastoupení v podobě dvou, jednoho a 17 uchazečů, kteří byli úspěšní, a proto v tomto grafu nemají neúspěšné uchazeče.

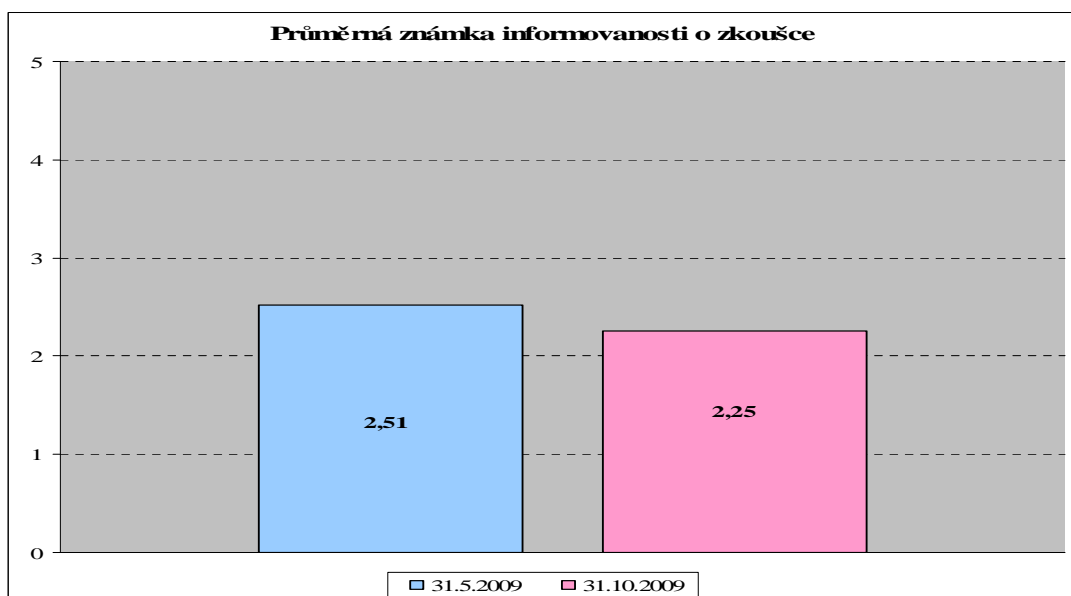
Graf 7: Neúspěšnost cizinců v procentech z celkového počtu

zdroj: Výzkumný ústav pedagogický v Praze (2009)

3.7.4 Informovanost uchazečů o zkoušku pro úroveň A1

Výsledky dotazníkového šetření poukazují na informovanost uchazečů ohledně zkoušky a uvedení zdrojů, kde potřebné informace získali.

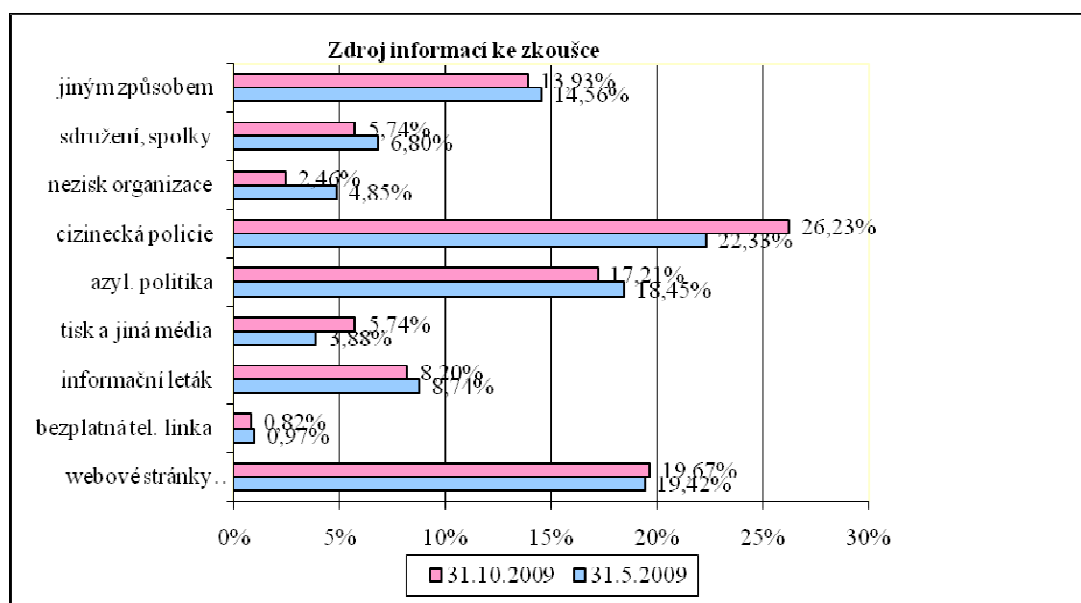
V rozmezí 1 – 5 hodnotily školy oprávněné zkoušet tuto zkoušku, kdy 1 je nejlepší, jak jsou uchazeči o zkoušce informováni. Z grafu 8 vyplývá, že informovanost se zlepšila vzhledem ke květnu. Ale až v následujícím období bude zřetelné, zda tato tendence přetrvá a bude i nadále klesat. Říjnový průměr je na škále do pěti v té spodní části oproti květnovému, ale průměr z informovanosti se dá vylepšit i vlivem stoupajícího počtu vyzkoušených uchazečů.

Graf 8: Průměrná známka informovanosti o zkoušce

zdroj: Výzkumný ústav pedagogický v Praze (2009)

V grafu 9 jsou znázorněny zdroje, kde uchazeči o zkoušku mohou získat potřebné informace ke zkoušce. Pro cizince je nejčastějším zdrojem cizinecká policie, webové stránky a pracoviště odboru azylové a migrační politiky MV. Na opačné straně grafu je bezplatná telefonní linka a tisk, kde lze předpokládat, že cizinci mohou mít obavy z nedorozumění nebo malé informovanosti, že tyto možnosti existují a mají je přístupné.

Graf 9: Zdroj informací ke zkoušce

zdroj: Výzkumný ústav pedagogický v Praze (2009)

ZÁVĚR

V této práci jsme představili úroveň A1 od definice, přes jazykové znalosti, výukové materiály, průběh zkoušky až po dokumenty, které školy musí archivovat pět let. Podrobněji byly popsány jazykové znalosti, které uchazeč musí mít, aby u zkoušky uspěl. Tyto znalosti byly zasazeny do praktických informací ke zkoušce, aby bylo zřetelné, že uchazeč má prokazatelné znalosti z českého jazyka, ale má též zajištěné formality ke zkoušce (např. cizinec se musí přihlásit ke zkoušce ve škole, která k tomu má oprávnění) a k žádosti o trvalý pobyt na území ČR (např. doklad obdobný výpisu z evidence Rejstříku trestů). Kromě vymezení jazykových znalostí a dovedností byly uvedeny nejčastější obtíže při osvojování jazyka a prostředky k aktivizaci s možnostmi, jak prověřit osvojované jevy. Při této teoretické části nenastal zásadní problém, neboť úroveň A1 je kvalitně popsána a je přístupna v tištěných i elektronických zdrojích.

Při výběru několika studijních materiálů, které byly blíže představeny, jsme vycházeli z doporučených materiálů vhodných pro výuku českého jazyka pro cizince a pro přípravu ke zkoušce na úrovni A1 dle CEFR uveřejněných na webových stránkách Čeština pro cizince. V tomto seznamu jsme postrádali učebnici *New Czech step by step* od Lídy Holé, která je určena pro začátečníky a užívá se při výuce češtiny jako cizího jazyka na Univerzitě Palackého v Olomouci.

Před samotným představením zkoušky jsme uvedli informace týkající se přihlášky, termínů, průběhu, hodnocení i případného opakování zkoušky. Nechyběly informace, jak postupovat v případě neúspěchu (např. možnost opakování zkoušky) i úspěchu, neboť osvědčení o znalosti českého jazyka je jen jednou z náležitostí o povolení k trvalému pobytu na území ČR.

Zkouška má písemnou a ústní část. Písemná zkouška je ještě rozdělena na čtení s porozuměním, psaní a poslech s porozuměním. Ústní zkouška se koná po zveřejnění výsledků z písemné části, neboť postup uchazeče k ústní zkoušce je podmíněn dosažením alespoň 60 % ve všech částech písemné zkoušky. Bylo nutné vymežit požadavky znalostí v daných částech jednotlivě, aby byl ujasněn požadovaný rozsah uchazečových znalostí.

Popis zkoušky vycházel z již nezkoušené verze, která se objevila u prvních zkoušek v roce 2009. Tuto verzi jsme okomentovali na základě popsaných znalostí a připojili

připomínky, které můžeme konfrontovat až s další uveřejněnou verzí zkoušky očekávanou na webových stránkách Čeština pro cizince během července 2010, kdy se začnou zkoušet nové verze. Vzhledem k tomu, že zkoušku sestavili vyučující češtiny jako cizího jazyka a drželi se požadavků Společného evropského referenčního rámce pro úroveň A1, nedají se nelézt zásadní nedostatky nebo překročená míra nároků při zkoušce. Jedná se spíše o postřehy a náměty, které by zkoušku mohly vylepšit.

Dotazníkové šetření srovnává data za období od 1. ledna do 31. května a pak následně do 31. října roku 2009. Každé šetření sbíralo data za pět měsíců. Za obě dvě období bylo celkem vyzkoušeno 5.391 uchazečů.

Na základě dotazníkového šetření se prokazuje kvalita zkoušky. Úspěšnost uchazečů o zkoušku byla za obě sledovaná období téměř 80 %, i přes dvojnásobný počet uchazečů k říjnovému šetření, což dosvědčuje o kvalitě i dodržování požadavků.

Ze šetření vyplývá, že největší zájem o trvalý pobyt na území ČR mají Ukrajinci, kteří tvoří více jak polovinu všech vyzkoušených uchazečů (68 %), tím se řadí na první místa s nejvyšším počtem úspěšných i neúspěšných uchazečů zkoušku.

Mezi nejúspěšnější řešitele patří Bělorusové, kteří při květnovém zkoumání měli úspěšnost 100 % a následně 85 %. Naopak se nedařilo Mongolům k 31. květnu 2009, kteří měli více neúspěšných uchazečů než úspěšných. Jejich neúspěšnost byla 51 %, kterou k 31. říjnu 2009 snížili na 26 %.

Z šetření o informovanosti uchazečů se prokazuje, že nejvíce se uchazeči dotazují na zkoušku u cizinecké policie. V protikladu je bezplatná telefonní linka, na kterou se neobrátilo ani 1 % uchazečů. Zkoušející ohodnotili informovanost uchazečů na 2,51 a v následujícím období na 2,25, z čehož vyplývá, že je potřeba neustále aktualizovat informace a zpřístupnit je na mnoha místech i různými způsoby. Počet zdrojů je dostatečný, ale bylo by vhodné dostat do podvědomí ty méně známé zdroje, čímž se může dosáhnout díky těm již vyhledávaným.

Touto prací jsme dosáhli představení úrovně A1 a zhodnocení zkoušky na úrovni A1 dle CEFR, které jsme podložili daty z dotazníkového šetření Výzkumného ústavu pedagogického v Praze za období v roce 2009.

ANOTACE

Autor: Ivana Niklová

Katedra bohemistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého

Název práce: Testování jazykové úrovně A1 dle CEFR

Vedoucí práce: doc. PhDr. Božena Bednaříková, Ph.D.

Počet znaků: 80 186

Počet příloh: 14

Počet zdrojů: 27

Klíčová slova: jazyková úroveň A1, CEFR, zkouška, český jazyk, cizinci, trvalý pobyt.

Anotace: Tato bakalářská práce se soustředí na představení jazykové úrovně A1 dle CEFR a zkoušku na této úrovni, jejíž znalost musí být od 1. 1. 2009 doložena k žádosti o povolení k trvalému pobytu cizinců na území České republiky. Z dostupných zdrojů ji popisuje a hodnotí, zda zkouška odpovídá požadavkům, kterými je vymezena. Práce se opírá o výsledky z dotazníkového šetření Výzkumného ústavu pedagogického v Praze z roku 2009, které bylo určeno institucím majícím oprávnění zkoušet tuto zkoušku. Na statistických datech se ukazuje vývoj zkoušení ve dvou obdobích téhož roku s ohledem na národnost a úspěšnost uchazečů.

SEZNAM ZDROJŮ

ADAMOVIČOVÁ, Ana; IVANOVÁ, Darina. *Basic Czech I*. Praha: Karolinum, 2006. 164 s.

ANDRÁŠOVÁ, Hana; PODEPŘELOVÁ, Alena. *Na cestě za češtinou*. Praha: Klett, 2008. 183 s.

CVEJNOVÁ, Jitka. *Česky, prosím I*. Praha: Karolinum, 2008. 219 s.

ČECHOVÁ, Elga; TRABELSIOVÁ, Helena. *Do you want to speak Czech?*. Česká Lípa: Praxis, 1993. 396 s.

ČERNÝ, Jiří. *Úvod do studia jazyka*. Olomouc: Rubico, 1998. 248 s.

HÁDKOVÁ, Marie; LÍNEK, Josef; VLASÁKOVÁ, Kateřina. *Čeština jako cizí jazyk - Úroveň A1*. Praha: MŠMT, 2005. 318 s.

HOLÁ, Lída. *Czech Express I*. Praha: Akropolis, 2006. 103 s.

HOLÁ, Lída. *Czech Express II*. Praha: Akropolis, 2006. 98 s.

HOLÁ, Lída. *New Czech step by step*. Praha: Akropolis, 2006. 127 s.

HRDLIČKA, Milan. *Cizí jazyk čeština*. Praha: ISV, 2002. 150 s.

KOL. AUTORŮ. *Metodika přípravy ke zkoušce z českého jazyka pro žadatele o trvalý pobyt (úroveň A1)*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2008. 89 s. Dostupné z WWW: <http://cestina-pro-cizince.cz/index.php?p=ke-stazeni&hl=cs_CZ>.

RADA EVROPY. *Společný evropský referenční rámec pro jazyky : jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002. 267 s.

REŠKOVÁ, Ivana; PINTAROVÁ, Magdalena. *Communicative Czech: Elementary Czech*. Praha: Ústav jazykové a odborné přípravy Univerzity Karlovy, 1995. 262 s.

Sborník Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka (AUČCJ) 2003-2005. Praha: Akropolis, 2005. s. 208.

Sborník Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka (AUČCJ) 2005-2006. Praha: Akropolis, 2006. s. 240.

Sborník Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka (AUČCJ) 2006-2007. Praha: Akropolis, 2007. s. 240.

SCHINDLER, Radek, et al. *Rukověť autora testových úloh.* Praha: Centrum pro zjišťování výsledků vzdělání, 2006. 88 s.

Výuka cizích jazyků - integrace a testování : Sborník z mezinárodního semináře. Praha: Ústav jazykové a odborné přípravy Univerzity Karlovy, 2009. 118 s.

Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka [online]. 2010 [cit. 2010-05-12]. Aktuálně. Dostupné z WWW: <<http://www.auccj.cz/?p=uvod>>.

Centrum pro integraci cizinců, o.s. [online]. 2009 [cit. 2010-05-12]. Čeština pro cizince. Dostupné z WWW: <http://www.cicpraha.org/index.php?option=com_content&view=article&id=110&Itemid=314{=cs}>.

Cizinci v České republice [online]. 2010 [cit. 2010-05-12]. Novinky. Dostupné z WWW: <<http://www.cizinci.cz/news.php?lg=1>>.

Český statistický úřad [online]. 2010 [cit. 2010-05-12]. Cizinci v ČR. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/uvod>>.

Čeština pro cizince [online]. 2008 [cit. 2010-05-12]. Čeština pro cizince. Dostupné z WWW: <http://cestina-pro-cizince.cz/?hl=cs_CZ>.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. 2006 [cit. 2010-05-12]. Referenční úroveň pro češtinu jako cizí jazyk. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/referencni-urovne-pro-cestinu-jako-cizi-jazyk>>.

Portál veřejné správy České republiky [online]. 2010 [cit. 2010-05-12]. Cizinec. Dostupné z WWW: <http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/696/_s.155/9708?ks=882>.

Ústav jazykové a odborné přípravy Univerzita Karlova v Praze [online]. 2006-2010 [cit. 2010-05-12]. Ústav jazykové a odborné přípravy Univerzita Karlova v Praze. Dostupné z WWW: <http://ujop.cuni.cz/index_cs.php>.

Výzkumný ústav pedagogický [online]. 2010 [cit. 2010-05-12]. Aktuality. Dostupné z WWW: <<http://www.vuppraha.cz/>>.

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha 1: Tabulka jazykových úrovní
- Příloha 2: Poukaz na bezplatnou zkoušku
- Příloha 3: Osvědčení o vykonání zkoušky
- Příloha 4: Zkouška – 1. část písemné zkoušky: čtení s porozuměním
- Příloha 5: Zkouška – 2. část písemné zkoušky: porozumění vyslechnutému textu
- Příloha 6: Zkouška – 3. část písemné zkoušky: psaní
- Příloha 7: Znění poslechového textu
- Příloha 8: Zkouška – klíč: čtení s porozuměním
- Příloha 9: Zkouška – klíč: porozumění vyslechnutému textu
- Příloha 10: Zkouška – klíč: psaní
- Příloha 11: Odpovědní list: čtení s porozuměním
- Příloha 12: Odpovědní list: porozumění vyslechnutému textu
- Příloha 13: Odpovědní list: psaní
- Příloha 14: Protokol o konání zkoušky

Příloha 1: Tabulka jazykových úrovní

Společný evropský referenční rámec pro jazyky

Tabulka 2 Společné referenční úrovně: sebehodnocení (1. část)

		A1	A2	B1
Porozumění	Poslech	Rozumím známým slovům a zcela základním frázím týkajícím se mé osoby, mé rodiny a bezprostředního konkrétního okolí, pokud lidé hovoří pomalu a zřetelně.	Rozumím frázím a nejběžnější slovní zásobě vztahující se k oblastem, které se mě bezprostředně týkají (např. základní informace o mně a mé rodině, o nakupování, místopisu, zaměstnání). Dokážu pochopit smysl krátkých jasných, jednoduchých zpráv a hlášení.	Rozumím hlavním myšlenkám vysloveným spisovným jazykem o běžných tématech, se kterými se setkávám v práci, ve škole, ve volném čase atd. Rozumím smyslu mnoha rozhlasových a televizních programů týkajících se současných událostí nebo témat souvisejících s oblastmi mého osobního či pracovního zájmu, pokud jsou vysloveny poměrně pomalu a zřetelně.
	Čtení	Rozumím známým jménům, slovům a velmi jednoduchým větám, například na vývěskách, plakátech nebo v katalogích.	Umím číst krátké jednoduché texty. Umím vyhledat konkrétní předvídatelné informace v jednoduchých každodenních materiálech, např. v inzertech, prospektech, jídelních listcích a jízdních řádech. Rozumím krátkým jednoduchým osobním dopisům.	Rozumím textům, které obsahují slovní zásobu často užívanou v každodenním životě nebo které se vztahují k mé práci. Rozumím popisům událostí, pocitů a přání v osobních dopisech.
Mluvení	Úsťní interakce	Umím se jednoduchým způsobem domluvit, je-li můj partner ochoten zopakovat pomaleji svou výpověď nebo ji přeformulovat a pomoci mi formulovat, co se snažím říci. Umím klást jednoduché otázky a na podobné otázky odpovídat, pokud se týkají mých základních potřeb nebo jde-li o věci, jež jsou mi důvěrně známé.	Umím komunikovat v jednoduchých běžných situacích vyžadujících jednoduchou přímou výměnu informací o známých tématech a činnostech. Zvládnou velmi krátkou společenskou konverzaci, i když obvykle nerozumím natolik, abych konverzaci sám/sama dokázal(a) udržet.	Umím si poradit s většinou situací, které mohou nastat při cestování v oblasti, kde se tímto jazykem mluví. Dokážu se bez přípravy zapojit do hovoru o tématech, která jsou mi známá, o něž se zajímám nebo která se týkají každodenního života (např. rodiny, koníčků, práce, cestování a aktuálních událostí).
	Samostatný ústní projev	Umím jednoduchými frázemi a větami popsat místo, kde žiji, a lidi, které znám.	Umím použít řadu frází a vět, abych jednoduchým způsobem popsal(a) vlastní rodinu a další lidi, životní podmínky, dosažené vzdělání a své současné nebo předchozí zaměstnání.	Umím jednoduchým způsobem spojovat fráze, abych popsal(a) události a své zážitky, sny, naděje a cíle. Umím stručně odůvodnit a vysvětlit své názory a plány. Umím vyprávět příběh nebo přiblížit obsah knihy či filmu a vylíčit své reakce.
Písání	Písaný projev	Umím napsat stručný jednoduchý text na pohlednici, například pozdrav z dovolené. Umím vyplnit formuláře obsahující osobní údaje, například své jméno, národnost a adresu při přihlašování v hotelu.	Umím napsat krátké jednoduché poznámky a zprávy týkající se mých základních potřeb. Umím napsat velmi jednoduchý osobní dopis, například poděkování.	Umím napsat jednoduché souvislé texty na témata, která dobře znám nebo která mě osobně zajímají. Umím psát osobní dopisy popisující zážitky a dojmy.

Tabulka 2 Společné referenční úrovně: sebehodnocení (2. část)

		B2	C1	C2
Porozumění	Poslech	Rozumím delším promluvám a přednáškám a dokážu sledovat i složitou výměnu názorů, pokud téma dostatečně znám. Rozumím většinu televizních zpráv a programů týkajících se aktuálních témat. Rozumím většinu filmů ve spisovném jazyce.	Rozumím dlouhým složitým textům, a to jak faktografickým, tak beletristickým, a jsem schopen/schopna ocenit rozdíly v jejich stylu. Rozumím odborným článkům a delším technickým instrukcím, a to i tehdy, když se nevztahují k mému oboru.	Bez potíží rozumím jakémukoli druhu mluveného projevu, živého či vysílaného. Pokud mám trochu času zvyknout si na specifické rysy výslovnosti roditělného mluvčího, nemám potíže porozumět ani tehdy, mluví-li rychle.
	Čtení	Rozumím článkům a zprávám zabývajícím se současnými problémy, v nichž autoři zaujmají konkrétní postoje či stanoviska. Rozumím textům současné prózy.	Rozumím dlouhým složitým textům, a to jak faktografickým, tak beletristickým, a jsem schopen/schopna ocenit rozdíly v jejich stylu. Rozumím odborným článkům a delším technickým instrukcím, a to i tehdy, když se nevztahují k mému oboru.	Snadno čtu všechny formy písemného projevu, včetně abstraktních textů náročných svou stavbou i jazykem, jako jsou např. příručky, odborné články a krásná literatura.
Mluvení	Ústní interakce	Dokážu se účastnit rozhovoru natolik plynule a spontánně, že mohu vést běžný rozhovor s roditělnými mluvčími. Dokážu se aktivně zapojit do diskuse o známých tématech, vysvětlovat a obhajovat své názory.	Umím se vyjadřovat plynule a pohotově bez příliš zjevného hledání výrazů. Umím používat jazyk pružně a efektivně pro společenské a pracovní účely. Umím přesně formulovat své myšlenky a názory a vhodně navazovat na příspěvky ostatních mluvčích.	Dokážu se zapojit do jakékoli konverzace nebo diskuse. Znam dobře idiomatické a hovorové výrazy. Umím se plynule vyjadřovat a přesně sdělovat jemnější významové odstíny. Narazím-li při vyjadřování na nějaký problém, dokážu svou výpověď přeformulovat tak, že to ostatní ani nepostřehnou.
	Samostatný mluvený projev	Dokážu se srozumitelně a podrobně vyjadřovat k široké škále témat, která se vztahují k oblasti mého zájmu. Umím vysvětlit své stanovisko k aktuálním otázkám a uvést výhody a nevýhody různých řešení.	Umím jasně a podrobně popsat složitá témata, rozšiřovat je o témata vedlejší, rozvíjet konkrétní body a zakončit svou řeč vhodným závěrem.	Umím podat jasný plynulý popis nebo zdůvodnění stylem vhodným pro daný kontext a opírajícím se o efektivní logickou strukturu, která pomáhá posluchači všimnout si důležitých bodů a zapamatovat si je.
Písaný projev	Umím napsat srozumitelné podrobné texty na širokou škálu témat souvisejících s mými zájmy. Umím napsat pojednání nebo zprávy, předávat informace, obhajovat nebo vyvracet určitý názor. V dopise dovedu zdůraznit, čím jsou pro mne události a zážitky osobně důležité.	Umím se jasně vyjádřit, dobře uspořádat text a podrobně vysvětlit svá stanoviska. Umím psát podrobné dopisy, pojednání nebo zprávy o složitých tématech a zdůraznit to, co považuji za nejdůležitější. Umím zvolit styl textu podle toho, jakému typu čtenáře je určen.	Umím napsat jasný plynulý text vhodným stylem. Dokážu napsat složité dopisy, zprávy nebo články a vystavět text logicky tak, aby pomáhal čtenáři všimnout si důležitých bodů a zapamatovat si je. Umím psát resumé a recenze odborných nebo literárních prací.	

Příloha 2: Poukaz na bezplatnou zkoušku

(A)

Ministerstvo vnitra ČR
odbor azylové a migrační politiky
poštovní schránka 21/OAM 170 34 Praha 7

POUKAZ

na bezúplatnou zkoušku z českého jazyka pro účely povolení trvalého pobytu na území ČR, objednávka zkoušky u (razítko školy)

Číslo poukazu : **XX000001** CD : **E0149042**
Příjmení a jméno : **POKUSNÝ Adolf**
Datum narození : **11.11.1981**
Stát. příslušnost : **Bosna a Hercegovina**
Vystaveno dne : **22.03.2010** .....

razítko a podpis pověřeného pracovníka

Tuto část vyplňuje škola oprávněná provádět zkoušku znalostí českého jazyka.

Zkoušku z českého jazyka absolvoval dne : .....

Název a adresa školy : .....

Cizinci **BYLO / NEBYLO ***) vydáno **OSVĚDČENÍ** o vykonání jazykové zkoušky pro účely povolení trvalého pobytu na území ČR.

Evidenční číslo osvědčení : .....

*) nehodící se škrtněte

..... **)

**) jméno, příjmení, funkce a vlastnoruční podpis ředitele jazykové školy nebo vedoucího zaměstnance vysoké školy odpovědného za konání zkoušky

Poučení : V případě nevyužití stanoveného termínu zkoušky bez omluvy, zneužití nebo ztráty poukazu, nebude zkouška z českého jazyka provedena bezúplatně.

☞

(B)

Ministerstvo vnitra ČR
odbor azylové a migrační politiky
poštovní schránka 21/OAM 170 34 Praha 7

POUKAZ

na bezúplatnou zkoušku z českého jazyka pro účely povolení trvalého pobytu na území ČR, objednávka zkoušky u (razítko školy)

Číslo poukazu : **XX000001** CD : **E0149042**
Příjmení a jméno : **POKUSNÝ Adolf**
Datum narození : **11.11.1981**
Stát. příslušnost : **Bosna a Hercegovina**
Vystaveno dne : **22.03.2010** .....

razítko a podpis pověřeného pracovníka

Tuto část vyplňuje škola oprávněná provádět zkoušku znalostí českého jazyka.

Zkoušku z českého jazyka absolvoval dne : .....

Název a adresa školy : .....

Cizinci **BYLO / NEBYLO ***) vydáno **OSVĚDČENÍ** o vykonání jazykové zkoušky pro účely povolení trvalého pobytu na území ČR.

Evidenční číslo osvědčení : .....

*) nehodící se škrtněte

..... **)

**) jméno, příjmení, funkce a vlastnoruční podpis ředitele jazykové školy nebo vedoucího zaměstnance vysoké školy odpovědného za konání zkoušky

Poučení : V případě nevyužití stanoveného termínu zkoušky bez omluvy, zneužití nebo ztráty poukazu, nebude zkouška z českého jazyka provedena bezúplatně.

Příloha 3: Osvědčení o vykonání zkoušky

IČ:	
-----	--

Evidenční číslo dokladu: _____

OSVĚDČENÍ

o znalosti českého jazyka pro účely získání povolení k trvalému pobytu na území České republiky

Jméno a příjmení: _____

Datum narození: _____

Místo narození:	
Státní občanství:	

Zkoušku znalosti českého jazyka vykonal(a) dne: _____

V _____ dne _____

_____
L.S.

Toto osvědčení bylo vydáno v souladu s vyhláškou č. 348/2008 Sb., o výuce a zkouškách znalosti českého jazyka pro účely získání povolení k trvalému pobytu na území České republiky.

Pozn.: Znalost českého jazyka požadovaná pro účely povolení k trvalému pobytu na území České republiky odpovídá úrovni A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Příloha 4: Zkouška – 1. část písemné zkoušky: čtení s porozuměním

ČÁST I: Čtení s porozuměním (35 min.)

Tato část má čtyři úlohy. Všechny odpovědi zaznamenejte do svého odpovědního listu.

Úloha 1:

Čtěte a pracujte s texty. Řešte úkoly 1–3. Správné odpovědi označte křížkem do svého odpovědního listu.

VZOR:

V knihovně

Hlavní vchod je dnes z důvodu
rekonstrukce uzavřen.
Pro vstup do knihovny
použijte
vchod z vedlejší ulice.

0) Dnes má knihovna zavřeno. ANO/ ~~NE~~

1) Kavárna U bílé kočky

- nekuřácká kavárna
- káva z celého světa
- denně čerstvé koláče a dorty
- otevřeno denně od 8.00 do 22.00

V kavárně je zakázáno kouřit. ANO/NE

2) V kulturním centru Oáza

Letní kurzy (červenec, srpen)

- počítačový kurz pro začátečníky
- kurzy angličtiny pro dospělé
- keramika pro děti i jejich rodiče
- kurzy vaření

Kulturní centrum nabízí v létě jazykové kurzy pro děti. ANO/NE

3 U lékaře

Zpráva pro pacienty

Tento týden od pondělí do středy máme otevřeno pouze do 11h.

Příští týden máme běžné ordinace hodiny:

Po – Pá: 7.00 – 12.00

Út a Čt: také odpoledne 14.00 - 19.00

Tento týden můžete jít k lékaři v úterý ve 14h.

ANO/NE

Úloha 2:

Čtete a pracujete s texty. Řešte úkoly 4–5. Správné odpovědi označte křížkem do svého odpovědního listu.

VZOR: Jste na poště a potřebujete zaplatit složenku. Ke které přepážce půjdete?

Přepážka 1: Příjem a výdej balíků Listovní služby Doporučené zásilky Obchodní psaní a balíky Kurýrní služba	Přepážka 2: Listovní služby Peněžní služby SIPO Cenná psaní EMS
Přepážka 3: Poštovní spořitelna Vklady a výběry Postkonto Postžiro	Přepážka 4: Listovní služby Prodej dálničních známek Losy Fax

- a) Přepážka 1
- b) Přepážka 2
- c) Přepážka 3
- d) Přepážka 4

4) Hledáte práci na dva měsíce, kterou můžete dělat doma. Který inzerát si vyberete?

<p>Agentura Profi Nabízíme krátkodobé brigády - vše blízko vašeho domova. Vhodné pro studenty i ženy na mateřské dovolené. Tel.: 723 655 655</p>	<p>ŠANCE PRO VÁS Vydělávejte měsíčně až 30 000 Kč! Práce na PC v pohodlí vašeho domova. Pouze dlouhodobě! Tel.: 603 777 888</p>
<p>Práce doma Nebaví vás každý den vstávat a chodit do práce? Pak je tato nabídka právě pro vás! Pracujte doma! Měsíc, dva nebo rok? Záleží na vás! Kontakt: pracedoma@centrum.cz</p>	<p>Brigáda na červenec a srpen! Pomocné práce v kanceláři v centru města! Práce na částečný úvazek! Volejte: 724 540 450</p>

- a) Agentura Profi
- b) ŠANCE PRO VÁS
- c) Práce doma
- d) Brigáda na červenec a srpen!

5) Chcete jet s přáteli na dovolenou v České republice. Chcete hodně sportovat a chodit do přírody. Kam pojedete?

<p><u>www.naposlednichvili.cz</u> Pobytové zájezdy do zahraničí! Ubytování v apartmánech s terasou 200m od pláže. Tenis, plážový volejbal, taneční večery, fakultativní výlety.</p>	<p><u>www.horskachata.cz</u> Víkend nebo týden v českých horách! Dvou- až pěti-lůžkové pokoje s kuchyňkou a sociálním vybavením. Pěší turistika, možnost půjčení horských kol, jízda na koni.</p>
<p><u>www.dovolenavtuzemsku.cz</u> Tří- až pěti-hvězdičkové hotely s polopenzí nebo plnou penzí v českých a moravských městech. Kulturní večery, koncerty, výlety autobusem.</p>	<p><u>www.lazenskepobyty.cz</u> Rehabilitační a relaxační programy, koupele, masáže. Konzultace s lékařem. Ubytování v hotelech v centru města.</p>

- a) www.naposlednichvili.cz
- b) www.horskachata.cz
- c) www.dovolenavtuzemsku.cz
- d) www.lazenskepobyty.cz

Úloha 4:

Doplňte do textu k číslům 16–25 tato slova:

Správné odpovědi zaznamenejte do svého odpovědního listu.

(0).... *Milý* .... Dane,

chci Tě pozvat na oslavu svých 35. (16)..... . Párty bude u nás na (17)..... .

Odpoledne budeme grilovat kuřata a malé prasátko. Připravíme nějaké zeleninové a ovocné (19)..... a samozřejmě velký (18)..... . Večer se můžeš těšit na hudbu a tanec.

Budeme pít výborné moravské víno a české (20)..... .

Pozvala jsem asi (21)..... lidí. Budu ráda, když přijdeš se svou (22)..... . Ráda ji konečně poznám.

Těším se tuto sobotu ve 13 hodin na (23)..... !

Anežka

P.S.: A nezapomeň si (24)..... pohodlné oblečení a nějaký teplý (25)..... nebo mikinu na večer.

Příloha 5: Zkouška – 2. část písemné zkoušky: porozumění vyslechnutému textu

ČÁST II: Porozumění vyslechnutému textu (asi 20 min.)

Tento test má tři části. Uslyšíte krátké dialogy, hlášení a zprávy. Mezi jednotlivými texty jsou krátké pauzy. Ke každému textu je jedna úloha. Přečtěte si vždy nejprve úlohu a potom poslouchejte text. Správnou odpověď označte křížkem. Na závěr máte 3 minuty na dokončení a kontrolu. Napište všechna řešení do svého odpovědního listu.

I. Dialogy: Označte křížkem **✗** a , b nebo c .
Každý text uslyšíte dvakrát.

1. Jaké boty si zákaznice koupila?

a Červené – velikost 38.

b Červené – velikost 39.

c Žádné.

2. Co paní ztratila?

a Kolo.

b Občanský průkaz.

c Pas.

3. Kolik vstupenek muž kupuje?

a Dvě dospělé a tři dětské.

b Dvě dospělé a dvě dětské.

c Jednu rodinnou.

4. Jaké číslo má pokoj pana Beránka?

a

23

b

203

c

230

5. Kde dostane muž nový řidičský průkaz?

a

Na sociálním úřadě.

b

Na pracovním úřadě.

c

Na oddělení

osobních dokladů.

1. patro: Sociální úřad
Pracovní úřad
Přízemí:
Oddělení osobních dokladů

1. patro: Sociální úřad
Pracovní úřad
Přízemí:
Oddělení osobních dokladů

1. patro: Sociální úřad
Pracovní úřad
Přízemí:
Oddělení osobních dokladů

II. Hlášení: Označte křížkem **X** ANO nebo NE .

Každý text uslyšíte jednou.

6. Vlak EuroCity 108 Comenius má půl hodiny zpoždění.

ANO / NE

7. Učebnice prodávají ve druhém patře.

ANO / NE

8. Posilovna je otevřena od 8h do 22h.

ANO / NE

9. Anička Chaloupková čeká na svou babičku na informacích.

ANO / NE

10. Od 1. do 5. listopadu je uzavřen východ ve směru poliklinika.

ANO / NE

III. Zprávy: Označte křížkem **×** a , b , c nebo d .

Každý text uslyšíte **dvakrát**.

11. Pohovka stojí:

- a 4 200 Kč.
- b 4 500 Kč.
- c 4 900 Kč.
- d 4 020 Kč.

12. Paní Straková musí být doma:

- a dnes mezi 8 – 11h.
- b dnes dopoledne.
- c zítra odpoledne.
- d zítra mezi 8 – 11h.

13. Pavlína musí jet:

- a tramvají č. 5 a autobusem č. 190.
- b tramvají č. 15 na konečnou.
- c tramvají č. 15 a autobusem č. 190.
- d autobusem č. 119 na konečnou.

14. Bezplatná linka bankovního servisu je:

- a 900 20 55.
- b 900 55 20.
- c 900 95 20.
- d 500 55 20.

15. Jakub může přijít k Tomáši:

- a v úterý kolem šesté večer.
- b v úterý odpoledne.
- c ve čtvrtek kolem šesté večer.
- d dnes odpoledne.

Nyní máte 3 minuty na dokončení a kontrolu. Nezapomeňte napsat všechna řešení do svého odpovědního listu.

Konec části porozumění vyslechnutému textu. Odložte tužky, odevzdejte test a odpovědní list.

Příloha 6: Zkouška – 3. část písemné zkoušky: psaní

ČÁST II: Psaní

Manželé Ivanovovi z Ruska potřebují vaši pomoc. Chtějí rychle koupit rodinný dům. Napište e-mail do realitní kanceláře a popište, jaký dům hledáte.

- lokalita (Praha, ale ne v centru)
- velikost (Ivanovovi mají tři malé děti, babičku a psa)
- co musí dům mít (maminka ráda vaří, děti rády plavou, babička miluje květiny, rodina má dvě auta)
- cena (max. 7 mil. Kč)

Ke každému bodu napište jednu až dvě věty (asi 30 slov) na svůj odpovědní list.

Příloha 7: Znění poslechového textu

ČÁST III: Porozumění vyslechnutému textu (asi 20 min.)

Tento test má tři části. Uslyšíte krátké dialogy, hlášení a zprávy. Mezi jednotlivými texty jsou krátké pauzy. Ke každému textu je jedna úloha. Přečtěte si vždy nejprve úlohu a potom poslouchejte text. Správnou odpověď označte křížkem. Na závěr máte 3 minuty na dokončení a kontrolu. Napište všechna řešení do svého odpovědního listu.

I. Dialogy: Označte křížkem a , b nebo c .
Každý text uslyšíte dvakrát.

Číslo 1

Zákaznice: Prosím vás, můžu si zkusit tyto červené boty ve velikosti 38?

Prodavačka: Malý moment. ... Velikost 38 máme pouze v bílé barvě. Červené jsou tu jen třicet sedmičky a třicet devítky.

Zákaznice: Ne, ne, děkuju, bílé už mám. Chtěla bych ty červené. Hmm ... velikost 37 je malá. Zkusím tedy velikost 39.

Prodavačka: Prosím, tady jsou.

Zákaznice: Děkuju.

Prodavačka: Jak jste se rozhodla?

Zákaznice: Bohužel, boty vám vracím. Velikost 39 je mi velká. Děkuju vám.

Číslo 2

Slečna: Dobrý den. Chtěla bych nahlásit ztrátu jízdního kola.

Policista: Kdy a kde se to stalo?

Slečna: Dnes asi před půl hodinou na parkovišti před supermarketem. Když jsem se vrátila z nákupu, kolo bylo pryč.

Policista: Dobře. Vypadá to na běžnou krádež. Sepíšeme protokol. Máte občanský průkaz?

Slečna: Ne, nemám, jsem cizinka. Tady je můj pas.

Policista: V pořádku. Děkuju.

Číslo 3

Muž: Dobrý den. Chtěli bychom dvě dospělé a tři dětské vstupenky.

Pokladní: Samozřejmě. Kolik je dětem let?

Muž: Čtyři, sedm a deset.

Pokladní: Do šesti let je vstup zdarma. A do patnácti let je poloviční vstupné. Ale nechcete raději rodinnou vstupenku za 200Kč?

Muž: Máte pravdu, to je levnější. Vezmeme si tedy jednu rodinnou vstupenku za 200 Kč.

Číslo 4

Pan Beránek: Dobrý den. Mám u vás rezervovaný pokoj na jméno Beránek.

Recepční: Dobrý den. Vydržte chvíli. ... Už vás vidím. Pan Jan Beránek jednolůžkový pokoj na tři noci.

Pan Beránek: Ano, to souhlasí.

Recepční: Výborně. Budu potřebovat váš občanský průkaz.

Pan Beránek: Prosím.

Recepční: Děkuji. ... Zde je vaše čipová karta, číslo pokoje 203, druhé patro.

Pan Beránek: Druhé patro, pokoj 203. Mnohokrát děkuju.

Recepční: Není zač a příjemný pobyt.

Číslo 5

Úřednice: Můžu vám nějak poradit?

Muž: Ah, děkuju. Jste laskavá. Jsem tady poprvé. Hledám matriku.

Úřednice: To jdete špatně. Tady v prvním patře je pouze sociální úřad a pracovní úřad. A co konkrétně potřebujete?

Muž: Jdu si pro nový řidičský průkaz.

Úřednice: Aha, tak to se musíte vrátit do přízemí. Tam je oddělení osobních dokladů, kde vám udělají nový řidičský průkaz, občanský průkaz nebo cestovní pas.

Muž: Děkuju vám za pomoc.

Úřednice: Není zač.

II. Hlášení: Označte křížkem ANO nebo NE .
Každý text uslyšíte jednou.

Číslo 6

Prosím pozor! Vlak EuroCity 108 Comenius ze směru Bohumín, Ostrava hlavní nádraží, Ostrava – Svinov, Hranice na Moravě, Olomouc hlavní nádraží, Zábřeh na Moravě, Česká Třebová, Pardubice hlavní nádraží, Kolín, Praha – Vršovice, Praha hlavní nádraží, pravidelný příjezd 14 hodin 10 minut je o 30 minut opožděn!

Číslo 7

Vážení návštěvníci! Vítejte vás v Domě knih Babylon. V přízemí nabízíme novinky z české a světové beletrie, v prvním patře je vše pro školy – učebnice, slovníky, gramatiky a ve druhém patře najdete knihy pro děti a kavárnu.

Číslo 8

Upozornění pro všechny návštěvníky našeho sportovního centra. Rádi bychom vás informovali o změně otevírací doby. Posilovna je otevřena od 8 do 22 hodin, bazén od 7 do 21 hodin a sauna od 9 do 20 hodin.

Číslo 9

Prosíme rodiče pětileté Aničky Chaloupkové, aby se co nejrychleji dostavili na informace k hlavnímu vchodu. Jejich dcera tam na ně čeká. Rodiče Aničky Chaloupkové na informace k hlavnímu vchodu. Děkujeme.

Číslo 10

Upozornění pro cestující! Od 1. listopadu do 9. listopadu je z důvodu opravy eskalátorů uzavřen východ z metra ve směru poliklinika. Omlouváme se za dočasné omezení.

III. Zprávy: Označte křížkem **×** a , b , c nebo d .
Každý text uslyšíte dvakrát.

Číslo 11

Ahoj Michale. Tady Markéta. V nákupním centru mají krásnou béžovou pohovku. Stojí jen 4200Kč. V kolik hodin končíš v práci? Půjdeme se na ni spolu podívat. Zavolej mi!

Číslo 12

Dobrý den, tady Novotný z Elektro-obchodu. Paní Straková, zítra dopoledne vám dovezeme pračku, kterou jste si u nás koupila. Buďte prosím doma mezi osmou a jedenáctou. Pokud se vám to nehodí, zavolejte nám.

Číslo 13

Ahoj Pavlino. Tady Tomáš. Víš, jak se k nám dostaneš? Jeď tramvají číslo 15, vystup na zastávce U Školy a přestup na autobus číslo 190. Autobusem jeď až na konečnou. Tam už na tebe budu čekat. Těším se!

Číslo 14

Dobrý den. Dovolali jste se na bezplatnou linku bankovního servisu 900 55 20. Pro informace o nových nabídkách stiskněte jedničku, pro informace o dobíjení mobilních telefonů stiskněte dvojku, pro spojení s operátorem stiskněte trojku.

Číslo 15

Ahoj Tomáši. Tady Jakub. Mám malý problém. Nemůžu k tobě přijít v úterý odpoledne. Nezlob se. Můžu přijít ve čtvrtek kolem šesté hodiny večer. Hodí se ti to? Zavolej mi ještě dnes! Zatím ahoj!

Nyní máte 3 minuty na dokončení a kontrolu. Nezapomeňte napsat všechna řešení do svého odpovědního listu.

Konec části porozumění vyslechnutému textu. Odložte tužky, odevzdejte test a odpovědní list.

Příloha 8: Zkouška – klíč: čtení s porozuměním

KLÍČ

ČÁST I: Čtení s porozuměním

Úloha 1

1	☒	NE
2	ANO	☒
3	ANO	☒

Úloha 2

4	a	b	☒	d
5	a	☒	c	d

Úloha 3

6	30. 9. 1964
7	Salzburg
8	10.00h
9	Praha – Holešovice
10	14.30h
11	kufř na kolečkách / kufř
12	šedá
13	70 x 45 cm
14	notebook HP / notebook
15	☒ ano / ☐ ne

Úloha 4

16	narozenin
17	zahradě
18	saláty
19	dort
20	pivo
21	dvacet
22	manželkou
23	viděnou
24	vzít
25	svetr

Hodnocení: à 1b. (celkem 25 bodů).

ČÁST II: Porozumění vyslechnutému textu

Dialogy

1	a	b	~~X~~
2	~~X~~	b	c
3	a	b	~~X~~
4	a	~~X~~	c
5	a	b	~~X~~

Hlášení

6	~~X~~	NE
7	ANO	~~X~~
8	~~X~~	NE
9	ANO	~~X~~
10	ANO	~~X~~

Zprávy

11	~~X~~	b	c	d
12	a	b	c	~~X~~
13	a	b	~~X~~	d
14	a	~~X~~	c	d
15	a	b	~~X~~	d

Hodnocení: à 1b. (celkem 15 bodů).

Příloha 10: Zkouška – klíč: psaní

ČÁST III: Psaní

Hodnocení

U písemné části se hodnotí obsahová stránka textu (uchazeč musí napsat jednu až dvě věty ke každému ze čtyř bodů podle zadání úkolu) a jeho komunikační a jazyková forma odpovídající úrovni A1 podle SERRJ. Maximální počet je 10 bodů.

<u>Splnění zadání úkolu po obsahové stránce</u> (hodnotí se vždy u každého ze čtyř bodů)	2 body úkol obsahově zcela splněný a srozumitelný
	1 bod obsahové nedostatky, částečně splněný úkol
	0 bodů úkol nesplněný a/nebo nesrozumitelný
<u>Komunikační a jazyková forma textu na úrovni A1</u> (hodnotí se u textu jako celku)	2 body komunikačně a jazykově přiměřený text
	1 bod komunikační a jazykové nedostatky, částečně srozumitelný text
	0 bodů netypické nebo chybějící vazby vážně narušující srozumitelnost textu

Př.:

Dobrý den,

hledáme velký rodinný dům blízko Prahy. Musí tam být: dvě ložnice, velký pokoj pro děti, obývací pokoj, hezká kuchyně a dvě koupelny. Chceme také zahradu a květiny, bazén, velkou garáž pro dvě auta. Dům můžeme koupit za maximálně 7mil. Kč.

Děkujeme za nabídku!

Manželé Ivanovovi

Příloha 11: Odpovědní list: čtení s porozuměním

ODPOVĚDNÍ LIST – ČÁST I: Čtení s porozuměním

Číslo zkoušky	
Datum	
Jméno a příjmení	

Úloha 1

1	ANO	NE
2	ANO	NE
3	ANO	NE

Úloha 2

4	a	b	c	d
5	a	b	c	d

Úloha 3

6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	☐ ano / ☐ ne

Úloha 4

16	
17	
18	
19	
20	
21	
22	
23	
24	
25	

ČÁST I (celkem)	Uchazeč (celkem)
25 bodů (à 1b.) / 100%	b. / %

Příloha 12: Odpovědní list: porozumění vyslechnutému textu

ODPOVĚDNÍ LIST – ČÁST II: Porozumění vyslechnutému textu

Číslo zkoušky	
Datum	
Jméno a příjmení	

Dialogy

1	a	b	c
2	a	b	c
3	a	b	c
4	a	b	c
5	a	b	c

Hlášení

6	ANO	NE
7	ANO	NE
8	ANO	NE
9	ANO	NE
10	ANO	NE

Zprávy

11	a	b	c	d
12	a	b	c	d
13	a	b	c	d
14	a	b	c	d
15	a	b	c	d

ČÁST II (celkem)	Uchazeč (celkem)
15 bodů (à 1b.) / 100%	b. / %

Příloha 13: Odpovědní list: psaní

ODPOVĚDNÍ LIST – ČÁST III: Psaní

Číslo zkoušky	
Datum	
Jméno a příjmení	

Zde napište svůj text (minimálně 30 slov).

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ČÁST III (celkem)	Uchazeč (celkem)
10 bodů / 100%	b. / %

Příloha 14: Protokol o konání zkoušky

Vzor protokolu o konání zkoušky

Protokol o zkoušce se vyhotovuje na tiskopisu podle následujícího vzoru:

Číslo poukazu: .....

PROTOKOL

o zkoušce z českého jazyka na úrovni A1 podle SERRJ pro účely povolení trvalého pobytu na území ČR

konané dne .....

Jméno a příjmení: .....

Číslo průkazu totožnosti: .....

Datum narození: .....

Místo narození a země původu:.....

PÍSEMNÁ ČÁST

	Počet bodů	%
Čtení s porozuměním		
Psaní		
Poslech s porozuměním		

ÚSTNÍ ČÁST

Téma:
Celkový průměr:
Slovní hodnocení (pouze v případě neúspěchu u ústní části zkoušky):

Členové komise:

Podpis předsedy komise: